

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A magyar lobogó.

Budapest, augusztus 28.

(K.) A magyar lobogó háromszínű: piros-fehér-zöld. De igazán így van-e? A külföldön nagyon sokáig semmilyen színe se volt, mert ami nincsen, annak színe sincs. A külföldön a magyar lobogót sohasem tüzték ki és sok sürgetésbe került, míg a közös külügyi kormány legalább a diplomáciai képviselőnek, a nagykövetségeknek és követségeknek tette kötelességüké, hogy a feketesárga zászló mellé a magyar lobogót is tüzzék ki. Azóta kitűzik ugyan, de kissé szeszélyesen, hol igen, hol nem. S mindig a magyar lobogó az, amelyik e szeszély miatt a rövidebbet huzza. Már most rendelet van ugyan, hogy kötelességük a magyar lobogót is kitűzni, de azért még egyetlen nagykövet, vagy követ sem kapott orrot, ha nem tüzte ki. Vajjon ha egyszer megfordítva esnék s egy magyarvérű nagykövet a feketesárga zászló kitűzéséről felelősköznék meg, akkor is megtarthatná orra rendes dimenzióját? Ugy tetszik, hogy nem. Elcsapnák, mintha sohasem lett volna a helyén. Nincs meg tehát ma sem az a paritás a külügyi képviselőben, melyet a kiegyezés rendelt és amely a kiegyezésnek egyik előfeltétele volt. Ha azonban tovább tekintünk s a konzuláris képviselőt nézzük, még a paritásnak azt a parodiáját se találjuk meg, mely a diplomáciai képviselőnek egyik legcsunyább szépséghibája. A konzulátusokat még rendelet sem figyelmezteti, hogy Ausztria államisága mellett Magyarország államiságának jelvényeit is illik odakünn föltüntetni. A konzulátusokra még szeszélyből se kerül magyar lobogó. S hogy ez még nem is legnagyobb bűnük a mi konzulainknak, azt nem kell mondani. Tessék csak arra az impertinens modorra emlé-

kezni, melyet egyes konzulok a magyar fővárossal való levelezés terén mertek tanúsítani.]

Miért emlegetjük ezt ma, holott ennek fölelmegetése a delegációk idejére való? Akkor is emlegettük s ezentúl még sokkal erélyesebben kell majd a magyar delegátusok figyelmébe ajánlani. Mert erős meggyőződésünk, hogy ha a külföldön csak néha szerzünk tiszteletet a magyar lobogónak, idehaza gyakran fogják azt tőle megtagadni. Ha odakünn ez a lobogó nem hirdeti mindenkor a magyar államiságot, akkor idehaza a mi kedves nemzetiségeink mindenkor kapni fognak az alkalmon, hogy a magyar lobogó mellőzésével és el-sinkófálásával kétesnek tüntessék fel államiságunkat. Itt vannak a Horvátországban lejátszó zászlósértések. Milyen sűrűn ismétlődnek mostanában! Jóformán el se telik egy hét s az első zászlósértést követi a második, ezt a harmadik és így tovább sine fine. Jól tudjuk, hogy a horvátokból a magyar lobogó, sőt a magyar államiság ellen való gyűlöletet sohasem sikerült egészen kiirtani: a leányzó csak aludt, de nem halt meg. A legszebb békeesség napjaiban is tudtuk, hogy a magyar lobogó odalenn Horvátországban már nem háromszínű, mint Magyarországon, nem is semmilyen színű, mint a diplomáciai külföldön, hanem nagyon is egyszínű: égő vörös, amiót a horvát bika megvadul. Ha nem láttuk megvadulni, akkor befelé vadult s csak vigyázott, hogy ne lássék meg rajta. De mindig gyűlölték a magyar lobogót. S ha most nem iparkodnak legalább elrejtini megvadulásukat, ha a zenggi, buccari-i és portoréi bikák vérbenforgó szemekkel rohanták meg a magyar lobogót, hogy keresztüldöfjék: ebben sem az indulat lep meg, csak a nagyobb bátorság, hogy most megint ki-

merik mutatni indulatukat. S azért emlegettük azt a kicsi tiszteletet, melyet a külügyi kormányzat a magyar lobogónak kifelé biztosít, mert ebben látjuk az okát, hogy a horvát csöcselék ilyen nagy csufúságot mer rajta elkövetni. A horvát indulat bátorságra kapott, mert mi nem jöttünk eléggé indulatba a magunk lobogójának mellőzése miatt.

Nem minden horvát érez a zenggi, buccari-i és portoréi bikákkal. Nem minden horvát jön ki a flegmájából, ha magyar lobogót lát. De elég sokan vannak. S hogy ezek megjuhászodjanak, azt is elvégzi talán az idő. De nem egymaga. Valamivel erélyesebb magyar politikának kell az időt ebben a munkában támogatnia. Hogy egyeseket még mindig tulzásokra ragadhat odalenn a magyarellenes indulat, abban kétségtelenül hibás az a kormányzat is, mely az utolsó tíz esztendő alatt Horvátország ügyeit vitte. Valamivel több erélyre van szükség a delegációban is, hogy a magyar delegátusok ne ériék be immár a jámbor panaszokdással, hanem szorítsák reá a külügyi kormányzatot, hogy a diplomáciai és konzuláris képviselőben biztosítsa a magyar lobogónak a törvényes paritást. Kötelességük volna ez a magyar delegátusoknak akkor is, ha csak kifelé kellene a magyar lobogónak törvény szerint kijáró tiszteletet megszerezni, de duplán kötelességük most, amikor példák bizonyítják, hogy a mulasztás keserves gyümölcsöket hoz idehaza s a horvátok meg is csufolják azt a lobogót, melynek mi elég tiszteletet biztosítani nem tudunk vagy nem akarunk. Nem vesszük tehát nagyon tragikusan a legujabb horvát impertinenciákat, de két komoly figyelemfelkeltést kihallunk lármájukból. Erélyesebb magyar politikára van szükség

TÁRCA.

Az apa.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Björnstjerne Björnson.

Thord Oeveraas, akiről itten szó lesz, a legelső ember volt az egyházközségben. Nagy alakja egy napon komolyan állott meg a plébános dolgozószobájában.

— Fiut adott nekem az ég — mondta — s megkereszteltetném.

— Mi legyen a neve?
— Finn... az apám nevéből.
— Es a keresztiszulók?

Thord Oeveraas bejelentette őket; a legjobb férfiak és asszonyok voltak a faluban, az ő családjából.

— Nos, van még valami? — kérdezte a plébános, miközben felpillantott.

A gazda egyideig ott állott még nagy esőndesen.

— Szeretném, ha egészen külön lenne a keresztelők a gyerekek — mondta végre.

— Szóval, hétköznapon.

— A legközelebbi szombaton, déli tizenkét órakor.

— Nos, van-e még valami? — kérdezte a plébános.

— Nincs.

A gazda gyűrögette a sapkáját, mintha menni akart volna. Akkor fölkel a plébános.

— Ezt az egyet vidd még el az utra! — mondta, s egyenesen Thordnak ment; kezét nyújtotta neki és a szemébe nézett: — Adja isten, hogy a gyermek áldást hozzon rád!...

Tizenhat esztendővel ezután Thord megint ott állott a plébános szobájában.

— Jól ápolod magadat Thord — mondta a plébános — alig változtál.

— Nincs gondom — felelte Thord.

Most hallgatott a plébános, de kis idő múlva megszólalt megint:

— Hát ma este mi nyomja a lelkedet? — kérdezte.

— Ma este a fiam végett jöttem, akit holnap bérálni kellene.

— Úgyes fiu — mondta a plébános.

— Az illetéket addig nem akartam lefizetni, amíg nem tudom, hanyadik a lajstromban.

— Az első szám az övé.

— Jó... itt van, plébános ur, a tíz tallér illeték.

— Van még valami mondani valód? — kérdezte a plébános, s ránézett Thordra.

— Nincs.

Thord elment.

Elmult megint nyole esztendő. Akkor egy napon a plébános dolgozószobája előtt valami zaj hallatszott, mert sok ember jött és a Thord az elükön.

A plébános fölnezt és megismerte.

— Nagy kísérettel jössz ma este — mondta.

— Kérni akarom fiamnak a kihirdetését.

Karen Storlident akarja feleségül venni, Gudmundnak itt mellettem a leányát.

— A falu leggazdagabb leánya.

— Mondják — felelte a gazda, miközben félkezével visszasimitotta a haját.

A plébános egy ideig mély gondolatokba merülve ült. Nem szólt semmit, csak beirta a nevet a könyveibe és a férfiak aláírták a jegyzőkönyvet.

Thord három tallért tett le az asztalra.

— Csak egy jár nekem — mondta a plébános.

— Ó, tudom, de a fiu egyetlen gyermekem, szeretném, ha minden kitűnően menne.

A plébános eltette a pénzt.

— Szóval ez már a harmadik eset, hogy a fiad dolgában állsz itt, Thord.

— No de most már végeztem legalább vele — felelte Thord.

Becsapta a tárcáját, istenhózzádot mondott a plébánosnak és ment. A többiek lassan utána.

Két héttel később az apa és fiu esőndes időben Storliden felé evezett a vizen az esküvő megbeszélése végett.

— Az evezőpad nem inog alattam — mondja a legény és föláll, hogy megerősítse.

Abban a pillanatban félrebillen a palló, amin áll, két karjával a levegőbe kap, kiált egyet és a vízbe zuhan.

— Kapd meg az evezőt — biztatja az apja gyorsan kinyújtja a rudat a vízre. De a fiu, miután néhányszor utána kap, mintha megmeredt volna.

— Várj! Várj! — mondja az apa és gyorsan feléje evez.

A fiu most hátrahanyatlik, hosszú pillantást vet az apjára és elmerül a mélységben.

Thord nem hisz a szemének. Megállítja a ladikot és mered szemmel bámul arra a vízfoltra, ahol a fia elmerült, mintha ott újra meg kellene jelennie.

De csak néhány levegőhólyag bugyborékol, aztán még egy, egyetlen egy nagy hólyag pattan szét, attól egy kicsit rezeg még a víz, végül tükrösímán nyugszik megint a tenger.

Három nap és három éjjel látni az apát, amint körülkövályogja ladikján azt a vízfoltot s ezalatt se nem eszik, se nem alszik. A harmadik

Horvátországban és erősebb ellenőrzésre van szükség a delegációban. Ennyit pedig megérdemel tőlünk a mellőzött, a meg is csufozott magyar lobogó...

BELFÖLD.

A szeptemberi beszámoló után. Most lett ismertté annak a pohárköszöntőnek tartalma, amelyet Horánszky Nándor a szeptemberi gyűlés után mondott a felekezeti békéről. Horánszky egyebek közt ezeket mondotta:

Kérdeznék fogják, hogy miért nem foglalkoztam beszédemben a közigazgatás rendezésének kérdésével és a felekezeti villongásokat miért nem érintettem. Igaz, nem beszéltem a felekezeti harcokról, de azért nem, mert mindenki ismeri erre vonatkozó nézetemet. Az én hitvallásom így szól: Felekezeti béke. Mi már annyira jutottunk, hogy az embereket már nem egyéni tulajdonságaik, hanem érzelmeik, hanem vallásaik és nemzeti-ségük szerint itéljük meg. Az, aki ily gondolkozási módot hirdet és vall, herozstrateszi munkára vállalkozik. Minden igaz hazafinak kötelessége azzal szembeállani. Aki Magyarországon a felekezeti aláspontot beviszi a közéletbe, bünt követ el a haza ellen és ily törekvés ellen én mindenkor sorompóba fogok lépni. Ne keressük azt, ami szétválaszt bennünket. Bár minden hazafias, becsületes polgár ezt a nézetet vallaná magáénak.

Horánszky Nándor beszámolója alkalmából a szépsii szabadelvű-párt a következő táviratot intézte Széll Kálmán miniszterelnökhez:

Nagyméltóságú Széll Kálmán miniszterelnök urnak Rátóton. A szépsii kerület választói szeretett képviselőjüknök, Horánszky Nándornak beszámolóját általános lelkesedés kíséretében meghallgatván, őt a jövő országgyűlésre a szabadelvű-párt képviselőjének újból kikialították. Midőn ezt Excellenciának, mint a szabadelvű-párt vezérének tiszteletteljesen szíves tudomására hoztuk, engedje meg Excellenciának, hogy rendhatalosan ragaszkodásunknak és támogatásunknak kifejezést adjunk. Sziklay, pártelnök.

Széll Kálmán miniszterelnök Rátótról a következő választ küldte:

Szíves értesítésüket őszinte örömmel vettem. Bizalmuk és ragaszkodásunknak kifejezését halálal fogadom, az önök támogatása, amelyre oly nagy súlyt helyeztek, nagyon értékes előltem. Számítok rá az előttünk álló nagy küzdelemben ragaszkodásukból és bizalmukból pedig kedvet és kiartást merítek ahhoz.

Széll Kálmán.

A választások előtt. A tordai választókerületben dr. Papp Samu, a jelenlegi képviselő a szabadelvűpárt jelöltje, a Kossuth-párt részéről dr. Vertán Endrét akarják jelöltetni. — A marosudási kerületben gróf Bethlen Balázs az egyetlen jelölt, aki most is képviseli a kerületet. A torockói kerületben gróf Thoroczkay Miklósnak eddig nincs komoly ellenjelöltje.

nap reggelén megtalálja végre a fiát és a dombon át a karjain viszi háza.

Egy esztendő múlt el ezután. Akkor egy este, ugy aratás idején a plébános hallja, hogy valaki megérinti az ajtót és óvatosan a kilincset keresi.

A plébános ajtót nyit s azon belép egy magas, de görnyedt ember. A haja ősz.

A plébános hosszasan nézi, míg végre ráismer.

Thord volt.

— Ilyen későn jössz? — kérdi a plébános s szembe áll vele.

— Ah igen, későn jövök — mondja Thord; majd leül.

A plébános is leül és várja, hogy mit kíván tőle a gazda. Sokáig hallgatnak.

Akkor megszólal Thord:

— Hoztam valamit, amit szeretnék a szegényeknek adni. Alapítványnak szántam... a fiam nevét viselve.

Fóllál, pénz tesz az asztalra és megint leül.

A plébános megszámlálja.

— Sok pénz — mondja.

— Jóságomnak a fele, ma adtam el.

A plébános sokáig ül néma csöndben, aztán szeliden kérdi:

— Mit szándékozol, Thord?

— Valami jobbat.

Igy ülnek egy ideig. Thord lesütött szemmel, a plébános pedig néz rá erősen.

A plébános megszólal halkán, lassan:

— Azt hiszem, hogy a fiad áldást hozott rád.

— Igen, magam is így vélem — mondja Thord.

Fólnéz... Két könnyesepp folydogál le az aróán...

A felvinezi kerületben eddig két jelölt van: Vég Artur, a mostani képviselő és Miksa Imre föld-birtokos.

Gróf Károlyi Sándor szeptember 10-én tartja beszámolóját garbócbogdányi választói előtt. Mint egy könyvomatos jelenti, gróf Károlyi Sándort az ország több vidékéről számosan lekísérik kerületébe.

Kovács Lajos gyulai ügyvédet léptette fel a belényesi függetlenségi párt képviselőjelöltjének. A napokban száz tagu bizottság hívta meg Kovácsot a programbeszéd megtartására. Kovács a mult hétén bejárta a kerületet és Belényes piacán 2000 választó előtt beszélt magyar és román nyelven. Tulajdonképpen programbeszédét szeptember 22-én tartja, mikor is lekísérik Kossuth Ferenc, Barabás Béla, Hentaller Lajos képviselők. Kossuth Ferenc a következő levelet intézte Sipos Imre pártelnökhez:

Igen tisztelt pártelnök ur! Örömmel veszem tudomásul a belényesi függetlenségi párt jelölését. Járánházi Kovács Lajos régi kipróbált híve, sorakozóan zászolója köré őszinte bizalommal, teljes szívvel. A jelölés alkalmával melegen üdvözölöm a belényesi kerület választó polgárait, s biztosítom elvtársainkat pártunk legerősebb támogatásáról. Igaz tisztelettel: Kossuth Ferenc.

A jövő hónapban Kossuth Ferenc a gyulai meghívására Gyulára is elmegy. Ugyanezeker fogja programbeszédét megtartani Hentaller Lajos, a gyulai Kossuth-párt képviselőjelöltje, kinek megválasztását biztosra veszi Gyulán mindenki. Kossuth kíséretében lesz Barabás Béla, Dienes Márton képviselő és ifjabb Kovács Lajos családtagjai római katolikus lelkesek. A nép bandériummal fogadja őket, hogy így fényes előtételt szolgáltasson a Bartha Miklós által megtámadott Kovács Lajos ügyvédnek, a gyulai Kossuth-párti elnöknek.

KÜLFÖLD.

A cár franciaországi útja. Hasábszámra tartják a francia lapok a közönségüket a cár fogadására vonatkozó apróságokkal, részletkérdésekkel, kombinációkkal és egyuttal akkora tömjénezést csapnak a cári bálvány előtt, amilyenre csak a legszomorubb bizánci időkben akad példa. Maga az elnök sem fukarkodik a cári ut sűrű méltatásban. Tegnep Montélimarban fogadta a polgármestert és a közsegítanás tagjait, akik gratuláltak neki politikájához és az orosz cár franciaországi látogatásához. A polgármester beszédére azt válaszolta *Loubet*, hogy *Miklós* cár dunquerquei és reimsi látogatása bizonyítja, hogy ennek az érzelmeiben és érdekeiben egymáshoz oly közel álló két nagy nemzetnek a szövetsége hatalmas záloga a béke biztosításának. Azt bizonyítja továbbá, hogy a köztársaság kormánya a szabadság uralmával járó viszontagságok ellenére okosan és szilárdan követi és fejleszti Franciaország hagyományos politikáját.

A cár látogatásának katonai jellegére vall az a körülmény is, hogy *Loubet* elnök *Voyron* és *Baillon* tábornokokat, a Khinában harcoló francia csapatok parancsnokait, ha addig visszatarterék Franciaországba, meg fogja hívni a reimsi hadgyakorlatra. A cár ugyanis személyesen akar megismerkedni a két tábornokkal. *Baillon* viszsztatérése után dandárparancsnokká nevezik ki.

A cár tudvalegőleg Danzigban találkozni fog Vilmos császárral, mielőtt a francia földre érne. A danzigi császártalálkozás alkalmából egyes lapok ismét megújítják a *Daily Chronicle*nek egy ízben már félhivatalosan megcáfolt híret, hogy *Bilow* kancellár Pétervárra akart utazni, de az ut elmaradt, mert a cár nem látta volna szívesen. Az elmaradt utal hozzák most kapcsolathat a danzigi találkozást is, azonban ez a feltevés is teljesen alaptalan. Azt is állítják, hogy *Bilow* azért lesz jelen a danzigi találkozón, hogy ez alkalmal gróf *Lamsdorff* orosz külügyminiszterrel tanácskozzék, de ez is valótlanság, mert eddig még nincs megállapítva, hogy *Lamsdorff* elmegye-e Danzigba.

Pétervár, augusztus 28.

A *Petersburgskaja Vedomosti* vezetői közé a következőket mondja az orosz cár és cárné németországi és franciaországi utazásáról:

Oroszország legutóbbi együttműködése a többi hatalmakkal Kelet-Ázsiában, az a vezérszerep, melyet a német főparancsnok ott vitt a régióba fennálló szomszédai és rokoni viszony az orosz és a német uralkodóházak közt, számos politikai és gazdasági érdekeiknek ekerülhetetlen szoharítása, mindez együttvéve Oroszország és Németország közt a kölcsönös bizalomnak és jóindulatnak azt a viszonyt kell hogy létrehozza, mely — miután lényegében természetes és hagyományos — senkit sem nyugtalaníthat és senkiben kételyeket nem keltethet. A nagytettségű, fáradhatatlan energikus és ideális törekvések által vezérelt német császár személyisége nemzetközi jelentőségénél fogva oly kiváló, hogy természetellenes volna, ha éppen ebben az évben nem történnék barátságos találkozás Vilmos

császár és az orosz uralkodó közt, akit a világ minden országában annál is inkább tisztelnek, mivel a minden önzéstől idegen, fenkölt Oroszország állandóan bírja az összes népek tiszteletét és bizalmát. Ezért az orosz cár danzigi látogatása, mely Németországra nézve Oroszország állandó barátságos szomszédai érzelmeinek újabb megerősítése, egyuttal Franciaországban is teljes rokonszenvvel kell, hogy találkozzék, ahol már sokat felejenek a multból és sok reményt kelt a szorosabb, komolyabb francia-német közzeledés és közös magas európai politika létrehozása.

Beszélgetés a bolgár miniszterelnökkel. A

Budapesten megjelenő *Revue de l'Orient* meginterwiewolta *Karavol* bolgár miniszterelnököt, aki bővebben nyilatkozott Bulgária kül- és beipolitikájáról. *Karavol* azt mondta, hogy Bulgária jó barátságban akar élni a külföldi államokkal.

Későgtelenül nagyrabecsüljük, ugymond, az orosz barátságot, mert a bolgár nép őszintén Oroszországhoz valódi, de ez nem zárja ki a normális viszonyt a többi államokkal és népekkel. A miniszterelnök nem hiszi, hogy Oroszország valamikor tulhajtott, vagy elfogadhatatlan követeléseket támaszthatna Bulgáriával szemben. Az orosz flotta várna és bergaszi látogatása nem volt orosz-bolgár politikai demonstráció, mert az orosz hajóraj nemcsak a polgár, de romániai és török kikötőket is meglátogatott. Bulgáriában a parlamenti többség nem állandó. Ez annál sajnálatosabb, mert nagyon bajos volna a mai helyzetet valamit változtatni, mert a legközelebbi választások csak három-négy év múlva lesznek és a miniszterelnök nem szeretné az országot már korábban újabb választás izgalmainak kitenni. Alkalmasint a mostani szobrajával is tud majd a kormány dolgozni, mert a sajtóban sokkal szenvedélyesebb a pártvillongás, mint magában a szobrajában.

Az ország pénzügyi helyzetére rátérve, *Karavol* kijelentette, hogy a kormány a legtakarékosabb gazdálkodást fogja követni és ennek érdekében beszüntetné a legtöbb diplomáciai követségeket is, ha ez legyözhetetlen akadályokba nem ütköznék, annyival is inkább mert az csak felesleges luxus. A miniszterelnök reméli, hogy két-három év leorgása alatt helyreállítja az állami háztartás egyensúlyát. Az idei aratás kielégítő és egyenes adóban vagy husz millió frank fog befolyjni az állam pénztárába.

Magyarozatkérés. Az oroszok az Aldunánál ugy rendezkednek be, mintha annak a kerületnek ők volnának urai s mintha a berlini egyezmény nem léteznék. Romániával s ennek révén monarkikiakkal szemben ugy viselkednek, mintha az 1897. áprilisban kötöttük és Oroszország közt kötött *entente* már hatályon kívül állana. A gyanus csapatösszpontosítások és torpedómanőverek egész sora arra mutat, hogy az Alduna melléikén valami katonai akciót készítenek elő. Az orosz pénzen fizetett romániai, bulgáriai és szerbiai agitátorok oly mozgalmakat szerveznek tervszerűen, a melyek további fejlődése egyenest monarkikiánk rovására menne. Ezeknek és sok más eseménynek impressziója alatt joggal toltul fel a kérdés, mi Oroszország e legkevésbé sem barátságos akcióinak célja, mi titkos terveinek a rugója. Minden optimizmust félre kell tennünk, amidőn a kérdésekre választ keresünk. De ezek mellett még egy mozzanat érdekelhet minket: mi van az 1897-iki hires *entente*-tal, mit tartalmaz ez az egyezmény, ha Oroszország mégis minden ellentmondás nélkül efféle makinációkat rendezhet a Balkánon, van-e ennek egyáltalán értéke s nem köt-e minket fölösleges módon, sőt egyenest érdekeink ellenére? Minderről nagyon jó volna némi felvilágosítást kapni a külügyi hivataltól. Ha ugyan a külügyi hivatalunk egyáltalán tájékozva van az aldunai veszedelem felől. Most már ezt is majd hogy kétségbe lehet vonni a *Fester Lloyd* mai vezércikke után, amely felszólítja *Goluchowskít*, hogy információkat szerezzen Oroszország igazi szándékai felől. Csak most? Egy mai estilap ugyan hírt hozza, hogy a bécsi külügyi hivatal *jegyzéket* intézett Oroszországhoz, melyben magyarozatot kér tőle a román, szerb és macedon ügyekben követett eljárása miatt, amely nem áll összhangban azzal az egyezményvel, melyet a monarkia 1897-ben Oroszországgal kötött. Téves, vagy igaz-e ez a hír? Megerősítik-e vagy dementalják Bécsben? Vagy hallgatnak, mint eddig?

Mig e kérdéseket latogatjuk, Bukarestből jelentés jön újabb orosz csapatmozdulatokról. E szerint a Prut mentén, Ungheni közelében két ezred orosz katona telepedett meg. Más helyről jött értesülések szerint mult csütörtökön a volgamenti közakezred jött Unghenibe; a város közelében tábor ütöttek és most katonai gyakorlatokat végeznek. Végül híre jött annak is, hogy a Prut mentén fölállított őrszemek számát mekkertözték. Csupa oly esemény, amely legalább is magyarozatot provokál.

A délafrikai szabadságharó. Rövid távirati jelentés közölte a boeroknak azt az elhatározását, hogy a háborút még *Kitchener* proklamációja ellenére is folytatni fogják. A két boer köztársaság elnökei nagyobb haditanács után határozást el a küzdelem folytatását és ezt az elhatározást a következő proklamációba foglalták:

Tekintettel arra, hogy ügyünk a gyarmatokban, ahol testvéreink a gyalázatos jogtalanság ellen mind tömegesebben tiltakoznak, egyre jobban áll, tekintettel a már hozott anyagi és személyes áldozatokra, tekintettel arra, hogy önállóságunk elvesztése az ország teljes anyagi bukását is maga után vonná, tekintettel különösen arra a lelkesedésre, mely férfainkat, de gyermekeinket és asszonyainkat is áthatja, elhatározzuk, hogy békét nem kötünk és olyan békefeltételeket el nem fogadunk, melyek függetlenségünket, vagy a gyarmatokban lakó testvéreink érdekeit feláldozzák. *Folytatjuk a háborút teljes erővel és megleszünk mindazon intézkedéseket, melyeket a mi érdekeink legbathatósabb védelmére szükségesnek találunk.*

Steyn,
Oranje szabadállam
elnöke.

Schalk Burger,
a Délafrikai Köztársaság
elnökének helyettese.

London, augusztus 28.

A Daily Mail egy pétevári távirata adja hírül, hogy a cár a délafrikai háborúról ma más-képpen gondolkodik, mint azelőtt, de elhatározta, hogy Franciaországgal együtt közre fog működni a béke érdekében. Erről a szándékáról Edward királyt fredensborghi találkozásukról értesíteni is fogja. A cárt, tekintettel utjának politikai céljára, Lamsdorff orosz külügyminiszter és két államtanácsos fogja kísérni.

A Daily Express egy fokvárosi távirata jelenti, hogy Scheepers boer parancsnok hadosztályának egy része Fokvárostól keletre a Mortel öbölbe hatolt. A városi őrséget a várható támadással szemben fegyver alá szelítették. Az egész háború alatt most először történt, hogy a boerok egészen a tengerpartig hatoltak előre.

A Morning Post egy brüsszeli távirata jelenti, hogy Krüger elnök Kuchener ama nyilatkozatát, hogy a boerok száma 14 ezer fős alul van, megerősíti, de hozzáteszi, hogy 10 ezer fokföldi fölkelő csatlakozott a boerokhoz.

A félbemaradt engesztelés.

Budapest, augusztus 28.

Csun herceg még Bazelben ül és telegrafálással foglalkozik. Várja a kínai udvar utasításait s ezektől teszi függővé a berlini engesztelőkirándulást. Míg a herceg a hazai táviratokat lesi, azalatt a berlini lapok előkészítik a közönséget arra, hogy ne várjon túlságos sokat az egész missziótól. Csun herceg még alig husz éves, nagyon alárendelt jelentőségű ifjú, akinek szellemi szintje nem tőri át a kínai babonák és a kínai etikett határait. Ennélfogva missziója formáság a szó legszorosabb értelmében, amely természetesen ismét formáságtól függ, ezekre vonatkozólag várják most a berlini és pekingi instrukciókat.

Bazel, augusztus 28.

Csun herceg tovább utazást ismét legalább két-három nappal elhalasztották, mert a Pekingből várt rendelet még nem érkezett meg. Most már egész nyíltan beismerik, hogy Csun herceg egyáltalán nem beteg. Az utazás fáradságait már teljesen kipihente s ezért csakis diplomáciai nehézségek miatt marad továbbra is Bazelben. A kínai követségnek az itteni tartózkodás minden napja kétezer frankba kerül. A jövőre berlini kínai nagykövet, Yung-Csang ide érkezett.

Csun hercegtől Berlinben olyan dolgokat követeltek, amelyeket a kínai udvar beleegyezése nélkül nem teljesíthet. Ezért nem is utazik tovább, míg kérdésösöködésére a telet Pekingből meg nem érkezik. Richter vezérőrnagy, aki Csun herceget Bázelig kísérte s onnan Wilhelmshöhebe utazott Vilmos császárhoz, gróf Bülow birodalmi kancellár testvérével ismét ide érkezett. Mind a ketten sokáig tanácskoztak a kínai követség főembereivel.

Bazel, augusztus 28.

Az engesztelő küldöttség utimarsallja, Rauch, küli, hogy kizárólag a berlini fogadásnál fölmerült formai okok miatt szakította tébe Csun herceg utasítását. Teljesen ki van zárva, hogy ebben a tekintetben a pekingi udvar kifogásolta volna, s ezért a herceg nem is vár újabb rendeletet Khinából. A követség holnap tovább utazik Berlinbe.

Bazel, augusztus 28.

Csun hercegnek Khinába küldött táviratából azt következtetik, hogy a kínai kormány még nem írta alá a hatalmak jegyzőkönyvét. A távirat a jegyzőkönyv aláírását sürgeti. Egyelőre Csun herceg újból meghosszabbította bazeli tartózkodása idejét.

Köln, augusztus 28.

Ideérkezett magánjelentések szerint a kínai herceg tegnap hosszú sírfirozott táviratot kapott Pekingből s most ismét kétséges, tovább utazik-e vagy sem. Az utazást esetleg csak hetek múlva fogja folytatni.

Köln, augusztus 27.

A külügyi minisztériumhoz közelálló Kölnische Zeitung Csun herceg berlini utjának íélszakitásáról írva kijelenti, hogy semmi ok sinos arra, hogy a német kormány e miatt türelmetlenkedjék. Mind az engesztelőkövetséget, mind a herceg személyét nagyon higdigatan kell megítélni. Hír szerint Csun herceg Pekingből hosszú instrukciókat kapott, melyek még fokozzák a nehézségeket. Ugyanennek a lapnak egy későbbi kiadása szerint Csun herceg azért vonakodik Berlinbe utazni, mert a hatalmak jegyzőkönyve még nincs aláírva s egyre újabb akadályok is merülnek föl. Az új kínai nagykövet a jegyzőkönyv aláírásának halogatását azzal magyarázza, hogy mindegyik európai hatalomnak más célja van Khinában, ami nagyon megnehezíti a kínai kormány elhatározását.

Peking, augusztus 28.

Azt az ediktumot, amelylyel a lőfegyverek és lőszer behozatalát megtiltják, tegnap este becsátották ki. A rendelet nem szól arról, hogy a tilalom a kormányra vonatkozik és úgy tünteti fel a dolgot, mintha a kormány a bevitt a saját akaratából tiltaná el, hogy a zavarogások és rablógarázdálkodás megisméklését megakadályozza. A követek nincsenek megelégedve az ediktummal. Ma összegyűltek, hogy az ediktum felett tanácskozzanak.

Köln, augusztus 28.

A legutóbbi ellenőrzőszemle alkalmával felszólították a tartalékosokat, hogy jelentkezzenek a kelet-ázsiai csapatoknál való szolgálatra. A felhívásnak kevés fogantja volt s főleg altisztekben nagy a hiány. Egy Kiaucsauból elbocsátott altisztnak 900 márkát kínáltak, hogy maradjon, de az altiszt nem fogadta el az ajánlatot.

A francia-török konfliktus.

Budapest, augusztus 28.

Konstantinápolyból jövet, Constans francia nagykövet ma reggel utazott át Bécsen. Vele volt a felesége, egy francia abbé és a konstantinápolyi olasz nagykövetség titkára, aki véletlenül utazott együtt a francia nagykövettel. Mint most kiderült, Constans elutazásánál valóságos demonstráció folyt le amely ugyan nem volt hivatalos jellegű, de azért mégis nagyfontosságú. Majdnem az összes, Konstantinápolyban székelő külföldi nagykövetek megjelentek a vasznál, elbucuztak Constanstól és feleségének virággal kedveskedtek. A francia nagykövet irányában érzett barátságának e tanujeléről bizonyára tudomást vettek a török hatóságok és bizonyára megértették jelentőségét is.

A rövid bécsi tartózkodás nem igen volt alkalmas arra, hogy a nagykövettel hosszabb politikai beszélgetést folytassanak, másrészt természetesen Constansnak sok oka van arra, hogy nyilatkozataiban óvatos legyen. Nagyon jól tudja, hogy elutazása után a viszony Páris és Konstantinápoly között rendkívül feszült s egy meggondolatlan nyilatkozata még feszültebbé teheti s még tovább tart, míg a két állam között megegyezés jön létre. A nagykövet nyilatkozataiból kitétnik, hogy bár ő maga határozta el magát, hogy elhagyja Konstantinápolyt, mégis erősen bizik benne, hogy sikerül majd a porta és Franciaország között kitört konfliktust kedvezően elintézni. A rakodópart kérdésében és a veie összefüggő bonyodalmas ügyekben nyilván olyan megoldást vár, amely a francia kormány kívánásait kielégíti. Hogy vajon a nagykövet maga a konfliktus megoldása után sürögősen visszatér-e Konstantinápolyba, vagy inkább Párisban marad, másszóval, hogy a francia követség elintézése után el fogja-e utazni állását Konstantinápolyban, azt természetesen most még maga sem tudja. Annyi bizonyos, hogy Constans a maga részéről szívesebben maradna Párisban. Franciaországban igen sok politikai barátja van, akik szeretnék ha egyes nehéz belpolitikai kérdések megoldásánál az ő tapasztalatait is felhasználják.

A nagykövetet nagyon kellemesen érintette, hogy a török-francia konfliktus dolgában nemcsak a diplomácia, hanem ugyszólván az egész világ sajtója a franciák pártjára állott. Ennek az állásfoglalásnak, szerinte, hatása lesz a jövőben hasonló konfliktusok esetén, mert ellenkező esetben a porta a jövőben más államokkal szemben is alkalmazta volna halogató és szeszögő politikáját.

Constans elutazásáról a Frankfurter Zeitung meg a következő részleteket jelenti: Constans vasárnap éjjel távozott a török fővárosból, miután elbucuzott kollégáitól. A felesége a bucsuzás alkalmából névjegyet küldte a diplomaták hölgyeinek. Az angol és német nagykövetek még vasárnap este felkeresték Constans. A nagykövetségi palotában nagy volt az élénkesség, mert majdnem az összes butorokat elszállították. Itt azt hiszik, hogy a szultán az utolsó pillanatban engedni fog, nehogy a párisi török követ távozni

legyen kénytelen, minek következtében a párisi ifjú-törökök felügyelet nélkül maradnának.

Konstantinápoly, augusztus 28.

Az a körlevél, amelyben Constans francia nagykövet a diplomáciai testület doyenjét elutazásáról értesítette, így szól:

Van szerencsém tudomására adni, hogy kormányom utasítására ma elhagytam Konstantinápolyt. Bapst követségi tanácsos egyelőre itt marad, hogy a nagykövetség személyzetével elintézzé a sürgős folyó ügyeket.

A francia nagykövet délelőtt fél 12 órakor indult el Terapiából a francia állomáshajóval. A francia nagykövetség és konzulátus személyzete és a két francia állomáshajó tisztikara elkísérte a pályaudvarra. Abban a pillanatban, mikor a nagykövet elutazott, a nagykövetségi palotán bevonták a zászlót. A pályaudvaron a francia kolónia tagjai is megjelentek, hogy elbucuzzanak a nagykövettől. A nagykövetség körlevelet intézett a törökországi francia konzulátusokhoz, amelyben értesíti őket a diplomáciai értekezés megszaktásáról és felszólítja őket, hogy mint eddig, ezentul is védjék meg a francia állampolgárok érdekeit. Kevés-sel a nagykövet elutazása előtt, Szelim basa miniszter lépéseket tett a nagykövet feleségénél, arra kérve őt, hasson oda, hogy férje ne utazzék el, de visszautasító választ kapott. Ybrahim bég főszertartásmester is igyekezett a szultán nevében a nagykövetet elutazásáról lebeszélni, de neki sem sikerült. A porta utasította Munir bég párisi török nagykövetet, aki most Bernben időzik, hogy ne térjen vissza Párisba.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

HIREK.

Bűn és erény.

Az éjszakát benépesíti a gond és fájdalom. Torzképek kergetőznek ilyenkor az agyban. Fekete gondolatok születnek, nem ritkán a szeretet jegyében.

Aki nyomorult tanyáján, övéivel megosztott nélkülözések közepett, egész éjszakán át egyik gyermekének lázbeszédét hallja, akinek lelkében másik kis porontjának siró jajgatása visszhangzik, aki a családi kör nyomorúságának kálváriáját végigszenvedi és ennek ellenére szilárd lelkiismeretességgel képes kezelni az idegen vagyont, az a becsület hőse, mártírja. Csodálatos az ilyen szilárság, csodálatos az ilyen — jéghideg erény.

Ez a jéghideg erény a Falkai László lelkéből hiányzott. Az éjszakát benépesítő gond és fájdalom Falkainál a szíven keresztül kergette az agyvelőbe a gondolatokat, a gonosz ideákat, a bűnös terveket.

Egy napon aztán — ki tudja mi vitte dűlőre a sokáig lappangó néma ideát — tette változott a bűnös gondolat.

Sikkasztott.

Sikkasztott, mert szeretett.

Báró Eötvös József ötven év előtt megírta, hogy a szeretettel rokonságban áll a könny és fájdalom. A modern kor mindennapos krónikáiban pedig az van nap-nap után megírva, hogy a nagy szeretettel rokonságban áll — a bűn.

Falkai meglapta az államot, megsértette a társadalmi rendet.

Miért?

Mert szeretett!

„Nem mult el nap — ezt írja levelében — hogy Istent imádvá, értetek ne könnyörögtem volna, hogy adjon vissza titeket nekem, akik nélkül nem tudnék élni.“

Rajongóan szerette a családját, így tehát: bűnös. Nem tudta elviselni a nyomort, mely övét kinozta, így tehát: elbukott. Jobban szerette családját, mint a saját becsületét, így tehát a saját becsülete romjain épített családjá számára: jövőt.

Az épület összedőlt. A terv megbukott. A gonosztevért elfogták és törvényt ülnek fölötte. A vádlott: bűnös. Bűnös, mert sikkasztott.

Sikkasztott, mert szeretett.

Ebben a cirkulus vicíózusban mozog a Falkai László esete.

Ha pedig összekapcsoljuk az esetet a társadalmi renddel, ha számúzzuk szívünkéből a részvétet és a hideg erényesség szigorú tekintetével fölbecsüljük a csorbát, melyet a jogrend szenvedett; mi lesz a mérlegelés eredménye akkor? . . .

A jogrendet esorbitotta meg ez a szerencsétlen, azt a jogot, amelyik ráparancsolja a szegényre, hogy: tőrjed a nyomort? Vagy azt a rendet forgatta-e föl ez a lesújtott családfe, hogy maitressék számára vásárolt ékszeres kedvért szokás csak sikkasztani és nem azért, hogy a családnak jövője, az apróságnak kenyere legyen?

Az uri gavallok által megteremtett szokásos rendet bontotta meg ez a paraszt, aki valóságos rendbontó kivétel a sikkasztók között, mert nem a bacchanaliák tündéréinek karjai közt verte el az elsikkasztott pénzt, hanem a családja érdekében lopott?

Akármi képpen forgatjuk a kérdést, mégis csak tény, hogy Falkai László a jogrendet esorbitotta meg. Azt a jogrendet esorbitotta meg, amelyik édes mindnyájunknak összes erkölcsi joga fölött részrehajlatlanul és igazságosan öröklik.

És amilyen igaz az, hogy a jogrend nálunk valamennyiünk erkölcsi jogát megőrzi, amilyen igaz az, hogy nálunk igazság rejlik a jogban és jog rejlik a rendben: éppen oly igazságos lesz Falkainak elítéltetése is.

Ha azonban a minden bűnre övszer, vagyis a paralízis tünetei kivételesen éppen itt, ahol azok annyira szembeszökőek, nem volnának beigazolhatók, akkor esorbát ütne a társadalmi rend etikai tartalmán éppen az, hogy a paralízis — uri privilégium.

Feszli Géza.

Budapest, augusztus 28.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Dr. Grosz Gyula kórházi főorvos szabadságáról hazaérkezett. — Dr. Ranschburg Pál fővárosi ideggyógyorvos szüneti üdüléséről hazaérkezett. — Dr. Zwilling Hugó orv- és gégegyógyorvos szabadságújáról a fővárosba visszatért.

— A király elutazása Ischlből. Ischlből táviratozzák: A király ma este 1/29 órakor György és Konrad bajor hercegekkel külön udvari vonaton Bécsbe utazott. — O felsége kíséretében voltak: Paar gróf lovassági tábornok főhadsegéd, a szárnysegédek, Mayer dr. püspök és a polgári és katonai iroda tagjai. Mária Valéria főhercegnő és Gizella bajor hercegnő kikísérték a királyt a pályaudvarra, ahol a kerületi főnök, a polgármester és helyettese várták. O felsége szívélyesen elbocsúzott Mária Valéria főhercegnőtől és Gizella hercegnőtől és az összes megjelenteket megszólítással tüntette ki.

— Az isaszegi honvédszobor. Isaszeg népének nagy ünnepe lesz szeptember 8-án. Ezen a napon leplezik le az ottani honvédszobrot, amelyet az isaszegi osztagot érlelt hősök emlékére közadakozásból állított a nép. Az ünnepségen, amely délután négy órakor kezdődik, Marcsányi István mond beszédet. Ulyés Bálint országgyűlési képviselő pedig alkalmi ódját szavalja el. A leplezés után diszebed lesz az isaszegi olvasókörben.

— Gróf Coronini temetése. Göreből jelentik, hogy nagy részvételt temették tegnap délután Szent-Péterben (Görc mellett) Coronini Ferenc grófot. A beszentelést Missia bíboros végezte. Coronini a szentpéteri köztemetőben levő családi sírban helyezték örök nyugalomra.

— Nyugalomba vonult altábornagy. A hadsereg rendeleti közlönyének mai száma jelenti, hogy a király rendeletére keresztli és vajkai Molnár Hugó altábornagy, a 24. gyalog hadosztály parancsnoka szolgálati képtelenség miatt nyugdíjaztatott és o felsége ez alkalomból a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta neki. Utódaul a király Konya Sándor vezérőrnagyot, a 29. gyalogdandár parancsnokát nevezte ki.

— Frigyes császárné titkos házassága.

A németországi sajtó még folyvást firtatja azt a kérdést, vajjon Frigyes császárné csakugyan kötött-e házasságot főudvarmesterével. Tulajdonképpen senki sem hiszi, hogy a házasságkötés megtörtént, de több helyről követelik a hivatalos cáfolatot. Ilyen cáfolat még ma sines ugyan, de két lap ma már határozottan demontálja a hírt, amely a berlini udvarra oly kellemetlenül hatott. A *Berliner Tagblatt* a dementi mellett sajnálkozását fejezi ki azon, hogy a hírek terjesztéséhez maga is hozzájárult. A *Localanzeiger* is ilyen értelemben nyilatkozik. Elmondja, Götz von Seckendorff csakugyan közel állott a császárnéhoz, de viszonyuk kapcsa csak az volt, hogy a gróf művészi hajlandóságai a szintén műszerető császárnénál visszhangra találtak. A gróf kitűnő ismerője az angol udvari viszonyoknak s a császárné nagy örömet lelte a gróf társaságában, aki a császárné gyermekkorának eseményeit vonzóan tudta előadni. Ma fölbontották a császárné végrendeletét is, melyben Seckendorffról egy szóval sines említés téve, ami teljesen kizárja azt a hírt, melyet olyan sokat kommentáltak már Európászerte. Az övegye császárné mind a hat gyermekének, köztük Vilmos császárnak is egy-egy millió márkát hagyományozott. Friedrichshof kastélyát Margit leányára hagyta. A császárné fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott udvarának minden hivatalnokáról.

— A király a dunántúli hadgyakorlaton. Mint ismételten jelentettük, szeptember 2-ikán meg Veszprémben a király az ottani tüzérségi gyakorlatokra a mikor jelenlétében kipróbálják az új ágyukat. E lögyakorlatokhoz csak hivatalos katonai személyiségeket bocsátanak s minden jogosulatlan egyént elvből távol tartanak. E gyakorlatok az egész jövő hetet igénybeveszik és azok végén az új ágyuk kipróbálásának eredményét valószínűleg közzé fogják tenni. O felsége Zirczen a cisztercita apátság vendége lesz és szeptember 7-én visszatér Bécsbe, míg báró Beck tábor-szernagy, a vezérkar főnöke, a hadgyakorlat főveze-téségével együtt Zirczről Dolnji-Miholjácra utazik, hogy előkészítse a 4. és 13. hadtest közt letolyó nagy zárógyakorlatokat. O felsége csak közvetlenül a zárógyakorlatok megkezdése előtt, szeptember 12-ikén délután 5 órakor érkezik Dolnji-Miholjácra Villányból udvari lozaton és gróf Majláth László kastélyában fog megszállni. A megye határán gróf Pejacevics Tódor főispán fogja üdvözölni a királyt. A község határáról a király szállásáig tűzoltóság fog sorfalat állani s e céből a szomszéd községek és városok tűzoltói esetleg a zágrábi tűzoltó-egyesület kiküldöttjei is Miholjácra érkeznek. A község nagyban készül a király ünnepélyes fogadtatására. A diadalkapukat Jurinics északi megyei főmérnök vezetése mellett készítik. Aznap este, amikor a király megérkezik, a községet kivilágítják. Az udvartartás 17-éig marad Miholjácban. A király ott tartózkodása alatt gróf Majláth kastélyában több udvari ebédet rendeznek. A király dolnji-miholjáci tartózkodásának hivatalos programját szeptember első napjaiban teszik közzé.

— Eugénia császárné a politikában. Franciaország egykori császárnéja, a kiről nemrég híre járt, hogy utolsó óráit éli, nagyon egészséges lehet, mert megint beleértja magát a politikába, természetesen megint a klerikalizmus javára. Nem igaz ugyan, hogy mind a 150 solesmesi benedécs barátok hajlékot ad Farnboroughban, mert arra ott nincs elég hely, de nagy buzgólkodott a céből, hogy a solesmesi szerzeteseknek Wight szigetén kényelmes új otthont ajánljanak föl. Anglia e vendégkerület Párisban arra magyararazák, hogy a katolicizmus ott növekvőben van. A protestáns Anglia azonban, amely Eugénia császárnének második hazát adott, aligha látja szívesen az excsászárné politikai humanizmusát.

— A bártfal vándorgyűlés. Ma érkeztek vissza a bártfal vándorgyűlés tagjai Krucynica fürdőből és nem győznek eleget beszélni a lengyelek vendégkerületéről. A magyar orvosokat Berzeviczy Albert vezette, aki francia nyelven köszönte meg a lengyelek rokonszenves tüntetését. A vándorgyűlés tiszteletére rendezett nagy dísz-lakomán az első felköszöntőt Ritter v. Mravincsics kormánybiztos mondta a királynak. Utána részben lengyel, részben francia és latin nyelven felköszöntőket mondtak dr. Wiskovszky krakkói kiküldött, dr. Wrembórsi lembergi kiküldött és dr. Askanari, kik mindannyian a lengyel-magyar testvériséget hangoztatták és a lengyel szabadság letinését siratták. A község darcobundás, oszímás bírójá a lényes terem közepén köszöntötte a magyar testvéreket és siránkozó hangon énekelte a darabokra tépet Podoljáról szóló lengyel dalt. Leikes hangulat közben énekeltek a magyar orvosok a magyar Szózatot és utána a lengyel himnusz, a zenekar is tisztán magyar darabokat játszott. A lényes banket után a fürdő meglekintése következett, utána a magyar testvérek tiszteletére rendezett estély, melyre a fürdő előkelőségei voltak hivatalosak. Mikor a táncnál a csárdás következett, a lengyelek nagy

kört képezve tapsoltak és éljenek. Viszonzásul bemutatották a lengyel nagymazurt, melyet majdnem három óráig három fejezetben táncoltak. Kora reggel ért véget a mulatság. A magyar orvosok részéről ott voltak: Dollinger, Tóth Lajos, Verebelyi, Prochnov, Udránszky egyetemi tanárok, Hincz bártali főorvos, Muricsán kir. kultur-kémikus, dr. Márton Sándor budapesti főorvos, dr. Tuszkay, Hönig és számos fővárosi és vidéki orvos. Hivatalból résztvett még Viola Imre fővárosi tanácsnok.

— A református tanárok gyűlése. A tisztántúli ev. ref. középiskolai tanáregyesület ma folytatta és befejezte közgyűlését. Az első tárgya Rác Lajos sárospataki tanárnak a közvizsgálatokról szóló előadása volt. Ismertetvén egy a református konventi, mint az áltami rendtartás idevonatkozó intézkedéseit, részletesen tárgyalja a református gimnáziumokban divó közvizsgálati eljárásokat. Azt indítványozza, mondja ki a közgyűlés, hogy a ma divó közvizsgálati rendszernek egyenes a kor szellemének megfelelő átalakítását halaszthatatlan szükségnek tartja. Hosszu vita után a közgyűlés az előadó indítványát elogadta az elnöknek azzal a pótlásával, hogy a közgyűlés a dolgozatot a konventi egyetemes tanügyi bizottság figyelmébe ajánlja. Azután Hemző Lajos karozagi tanár tartotta előadását. A természetrajzi gyakorlatok és pedagógiai fontosságuk emi. Kiváló szakértelemmel ismertetvén a természetrajzi gyakorlatok természetét, ajánlja azok fontosságát az egyesület figyelmébe. Az egyesület a telovásó nézeteit vita után helyesnek nyilvánítja. Azután S. Szabó Józsei egyesületi jegyző terjesztette elő a tegnap délután tartott értekezlet és a nagy választmány határozati javaslatait, a fevideált konventi tanterv, az országos tanáregyesület alapszabályainak kidolgozására alakítandó bizottság, a fizetési ikozatok és a pályakérdések ügyében. A konventi tantervet a földrajz, a magyar történelemre és természetrajzra vonatkozó rendelkezése a folyó iskolai évben, a többiek fokozatosan lépnek életbe. A fizetési fokozatok tárgyában végleges döntést a jövő évi gyűlés fog hozni. Néhány szűkebb indítvány tárgyalása után a közgyűlést bezárták.

— Mester és diák. Azt tanítja a szentírás, hogy tiszteld azt, akitől bármit is tanultál. Menynyire eltévedett ettől a nemesen bölcs tanítástól az a palermói diák, aki, mint egy távirat jelenti, a napokban provokálta az ottani egyetem fizikai tanárát, aki neki is tanára volt. Hogy mi adott okot a kihívásra, az nem került napfényre, de a tanár elfogadta a kihívást s a mester és tanítvány meg is verekedett. Alig néhány percig tartott a párba, amelyben a tanár veszélyes szurást ejtett az egyetem hallgatóin. A seb annyira veszélyes, hogy az orvosok alig fűznek reményt a diák fölgyógyulásához.

— Kossuth-szobor Sátoraljaújhelyen. Sátoraljaújhely törvényhatósága elhatározta, hogy a vármegye halhatatlan szülőitének, Kossuth Lajosnak szobrot emel s erre 10 ezer forintot szavazott meg, a többit pedig járásonkiut szervezet gyűjtés útján hozzák össze. A hazafias cél támogatására Lajos napján Tokajon ünnepséget is rendeztek, melyen Bernát Béla országgyűlési képviselő is megjelent. Az ünnepségen szépen jövedelmezett a kegyeletes célnak.

— A vasuti podgyászhorádok mozgalmá. A vasuti podgyászhorádok országos mozgalmanak szegedi helyi bizottsága ma küldöttséget menesztett Polczner Jenőhöz. Szeged város második kerülete országgyűlési képviselőjéhez, hogy a vasuti horádok nehéz anyagi helyzetét javítását és nyugdíj-jogosultságuknak elismertetését előző emlékiratuk egy példányát neki átadják, továbbá, hogy törekvésekre figyelmet felhívják. Az em ékírat tervezett a vasuti podgyászhorádok 19-ikén tartott népes értekezletükben állapított meg, amelyet majd végleges szöveges után 10öttes felsőbb hatóságuk elé fognak terjeszteni. A küldöttség tagjai voltak: Princz Ferenc a mozgalom helyi bizottsága gyjzójének vezetése alatt Révész Imre elnök, Dékány Mihály pénztárnok, Deák Mihály és Temesvári János bizottsági tagok. Princz Ferenc szép beszéd kíséretében vázolta a horádok súlyos anyagi helyzetét. Polczner Jenő szívesen fogadta, azt kívánta, hogy a podgyász horádoknak méltányolást érdemlő törekvéseit az óhajtott siker koronázza. Végül kijelentette, hogy keresni fogja a módját annak, hogy az intéző körök a vasuti horádoknak az emlékiratba foglalandó kívánságait megfontolás tárgyává tegyék.

— Egy festő halála. Triesztből táviratozzák, hogy Jeitell Jenő bécsi festő egy trieszti szállóban tegnap délután négy órakor hirtelen meghalt. A festőt, aki Károly István főherceggel az olasz partok mentén egy jachtton kirándulást akart tenni, szívizéhihűdés ölte meg.

— Megszűnt postahivatal. A zólyomgyeiei Borosznó-fürdő a fürdővádi tartamára berendezett postahivatalát augusztus 31-ikével megszünt. Borosznó-fürdő ezzel egyidejűleg a szent-andrási postahivatal közebe költöztetést kapott.

— Házasság. Spitzer Jónás e hó 25-én jegyvet váltott Beck Sámuel köbányatulajdonos leányával, Ilonka kisasszonnyal Erdő-Bényén.

— **A gumbinni halálos ítélet.** Német-prszágban valóságos politikai kérdésé nőtt a gumbinni hadbírósg halálos ítélete. Berlinben legnépszerűbb volt háromezer ember által látogatott népgyűlés volt. Dr. *Liebkecht* ügyvéd éles kritikát mondott ott a katonai igazságszolgáltatásról, mire a gyűlés egyhangulag oly határozatot hozott, amely elvárja, hogy a *Marten* altiszt ellen hozott halálos ítélet felfüggesztetik. A *Vossische Zeitung* rámutat arra, hogy a felelősekre kérvényt egy hét lefolyása alatt kell benyújtani, de mikor *Marten* védője kérte, hogy ez idő alatt bocsássák rendelkezésére a tárgyalási jegyzőkönyvet és az ítéletet, a hadbírósg egyszerűen azt felelte, hogy az lehetetlen. A védőnek tehát meg kell támadnia az ítéletet, még mielőtt elolvasta és elítélte a jegyzőkönyv által igazolt eljárás hibáit, még mielőtt a jegyzőkönyv elkészült. Ezért az idézett újság nem hisz a felelősekre kérvény sikerében. Nézetét megerősíteni látszik az is, hogy gróf *Finckenstein* parancsnoklő tábornok felelősezt jelentett be a fölmentett *Hickel* altiszt terhére. A gumbinni ítélet, mely *Marten* halálra ítélte, Németország határain túl is nagy mozgalmat keltett. Egy párisi újságról az eset ötletről felkereste *Berenger* szenátort, Franciaország szellemes és nagy tudományú jogászát, *Trarieux*at, Franciaország volt igazságügyminiszterét, *Lagasse* képviselőt, Ravachol védőjét, *Henri* Robertet, Luccheni vádlóját, *Navazet* és *Cesare* Lombrosót, kik mindannyian nagy érdekű kijelentéseket tettek a halálítélet eltörlésére vonatkozólag.

Berenger szenátor: A halálbüntést két okból tartom fölösleges intézménynek. Eltekintve attól a bölcsészeti igazságtól, hogy az államnak nincs joga másokat életüktől megfosztani, a gyakorlat igazolta, hogy a halálbüntetés nem akadályozza meg a gyilkosságokat és hogy javithatlan tévedésekre ad alkalmat. A guillotine nem riasztja el az embereket. Párisban vagy kiütyülnek a guillotine alá lépőt, vagy megtaposták, a szerint, amint bátran vagy gyáván viselkedik. Csak a hősiességet, a bátorságot keresi a nép a guillotine előtt, de sohasem ijed meg a haláltól. A kivégzés mindinkább veszt elriasztó hatásából s idővel teljesen fölöslegessé válik. Ravachol védője, *Lagasse* mester is fölöslegesnek és haszontalannak tartja a halálbüntést. A legtöbb gyilkos azért öl, mert tettenéek tanuját akarja elnémitani. A legtöbb ilyen „tett“ pedig a rablás. A rablást legtöbb esetben gazdasági okok magyarázzák s a gazdasági helyzet javításával többet lehetne elérni, mint a világ összes guillotinejaival.

A guillotine egyébiránt mártíriumot ad. Volt olyan védeccem akit életfogytiglani rabságra ítéltek s ő fölébezzent az ítélet ellen, mert a guillotine akarta. A vérpád glóriáját kívánta.

Lombroso szerint a büntett megítélésénél nem a büntetett, hanem a tettet kell vizsgálni tárgyává tenni. *Navaze* genfi főügyész így nyilatkozott: Az én hazámban harminc év óta nincs halálbüntetés. A statisztika bizonyítja, hogy e harminc év alatt a főbenjáró bűnök száma nem szaporodott. Ez is meggyőző arról, hogy a halálbüntetés teljesen fölösleges intézmény. Meg vagyok győződve róla, hogy a huszadik század folyamán minden állam megszünteti a halálbüntést.

Henri Róbert utalatos intézménynek tartja a halálbüntést. Életemben — ugymond — tizenkét embert mentettem meg a bitótól s annak sokkal jobban örülök, hogy életben tudtam tartani őket, mint annak, hogy életben maradásuk dícsőséget szerzett nekem. A halálbüntetés nem elriasztó hatású s a guillotine vérszomjássá teszi az embereket. A kivégzés mindig demoralizál s sérti az emberek nagy kinsősét: az esztétikai érzéket.

Trarieux szenátor is jogtalannak és erkölcstelennek tartja a kivégzést. Alphonse Karr szellemes mondása, mely szerint a halálbüntetés megszüntetését kezdjék meg a gyilkos urak, nagyon sokat ártott a halálbüntetés ellenzőinek. Pedig a mondás csak szellemes, de nem okos is egyuttal, mert a társadalom sohasem várhatja, hogy reformációja alulról, a legbitványabb helyekről induljon ki. A halálbüntetés megszüntetését a főbenjáró bűnök okainak megszüntetésével kell elkezdni.

— **Váróterem nélkül.** *Trstenáról* érkezik a pamaasz, hogy az utazó közönség az időjárás szeszélyei ellen niosen védve, fagnak és esőnek ki van téve váróterem hiányában. Van ott egy kis helyiség mely a podgyászfelvételre szolgál s négy ember szükség esetén összeszorulhat benne. A minap vagy huszonhárom I. és II.-od osztályú utas zuhogó eső előtt kerestek menedéket a kicsi állomás épületben. A liliput-iroda, a liliputabb konyha és az állomás főnök családja által lakott s rendelkezésére álló egyetlen kis szoba egy pillanat alatt tömve volt úgy, hogy ha a vasút igazgatósága valamelyik tagja is bejutni akart volna a többiekkel, akik kinn rekedtek bőrig azott volna. *Trsztena* község, csak: hogy vasut létesüljön. 44.000 forintot ajándékozott e céra s erre nem volt kényseritethő (ajándék ez pedig, mert a törzskönyvek nem ellenérték), e révén megérdemelték, hogy valamely labódót építsenek utazó polgárai számára.

— **Tolsztojnál.** A kiközösített öreg orosz paraszt házában egymás kezébe adják a kilinoset azok, akiket a becsülés és a hódolat visz el a jasznaipolyánai egyszerű ember házába. Legutóbb Paul Boyer, aki hat év előtt már járt egy ízben nála, látogatta meg Tolsztojt s benyomásairól most a *Tempsban* számol be. Jasznaipolyána a moszkva-kurszki vasutvonal közelében terül el s legközelebbi vasuti állomása Tula, illetőleg Kozlova. Jótórnán hónapokint jelenik meg valami újabb rőpirata Tolsztojnak, amelyekben egy-egy társadalmi kérdés érdekében agítal; ezeknek a rőpiratoknak stílusa oly logikus, hogy látnivaló, Tolsztoj elméje teljesen triss ma is, aggkorában. De fizikuma megroskadt. Nagyon lesoványkodott. Arca beesett lett; homlokredői mélyebbek, termete megörnyed, két válla a gyöngesség terhe alatt mintha öszebbs hajtolt volna, de egészben véve nem igen változott Tolsztoj külseje. Elég könnyedén jár és lépései meglepetős rugalmasak még. Keze cseppet sem remeg, apró, mélyen bennülő és mozgékony szeméből pedig a régi egyenes tekintet árad. Csak a hangja gyengült kissé; kevésbé tömör, kevésbé acélos. Felesége elpanaszolta Boyernek, hogy Tolsztoj éppen-séggel nem tördök egészséggel s olykor a legnagyobb esztelenségeket követi el.

Az orvos, aki nagy betegségében ápolta, még mellette volt Boyer látogatásának idején, de az aggaggytán állapotát teljesen kielégítőnek mondotta. A beszélgetés során ráért Tolsztoj megint kedves gondolatköreire, a halálra.

— Elni jó, — egy mond, — de meghalni is jó. Olyan jól érzi magát az ember, amikor beteg! Erzi, mint válik le róla mindaz, ami rajta testi; csak a szellem, csak a lélek életét látjuk már. Es aztán mi ijesztő van a halálon? Azt mondják: a halál olyan mint az örvény. Sántító hasonlat! Mikor az ember beteg, úgy érzi, mintha lejtőn siklanék lefelé, de végtelen enyhe hajlású lejtőn, amelynek egy bizonyos pontján függőny, nagyon könnyű szövetből készült függőny állja el az utat; a függőnyön innen, az még az élet, a függőnyön túl a halál. Es mennyivel nagyobb a betegség erkölcsi értéke az egészségnél? Ne beszéljen nekem azokról az emberekről, akik sohasem voltak betegek! Borzasztók az ilyen emberek, kivált a nők! A nő, aki jól érzi magát, valóságos fenevad!

A betvenhároméves agg ember ma is hamar nekitüzesedik még s ilyenkor bő áradatban omlik ajkáról a szó. Felesége végighallgatta kitérését a nőkről s elmosolyodott. Tolsztoj észrevette élete hü párjának mosolyát és homlokáról egyszerre elsimult a ráncba gyűlt bőr. Elmosolyodott ő is.

— **Melodráma, görögütz.** Debreczenben kilenc-tíz hónapig valóságos fizetett tiátristák játszanak. Csupa olyan színész és színésznő, akivel nehéz fölvenni a versenyt az olyan embernek, aki csak az üres idejében adja rá a fejét a színházjátszásra. Tehát amíg Komjáthy ur Debreczenben produkálja magát, szünetel a műkedvelő színjátszás. Amint azonban kiteszi a lábát a nemes városból, elkezdődik a műkedvelők szezonja. Bővelkedik a város mindenféle ilyes társaságban, annyira, hogy a műkedvelő uraknak és hölgyeknek a fejébe is szegett ütött a nagy konkurrencia s olyanformán színészkednek, mint két panorámás, ha egymás mellé kerül a vásárban. Rálicitálnak egymásra. Előbb megelégedtek azzal, hogy úgy, ahogy tellett fölük, előadtak valami szép tanulságos darabot s aztán a jövedelemmel fölsegélték a szegény iskolagyermeket. Azonban másik jótékony műkedvelők rájuk leicáltak és veresek szavaltattak felvonásokközben. A *Falu rossza* első és második felvonása között valamelyik ur elmondta hangulat-keltőnek a *Poe* *Hollóját* s *Sudermann* *Becsületének* második és harmadik felvonása között egy kis lány elcsicseregte a *Falusi kis lány Pesten* című versikét. Ez ellen már csak úgy lehetett küzdeni, hogy kontraszvalatot ékeltek be a darabba a tullicitált műkedvelők, és pedig — melodramát. S hogy gyönyörűséggel teljék el a publikum szive-lelke — görögütz is járul a művészetbe. A kontra-műkedvelők most már sokáig törhetik a fejüket azon, hogy mivel főzzék le — a görögützét.

— **A Dráva szabályozása.** Tegnap *Esszen* en érdekelte vidék, közöttük Baranyavármegye kiküldötteinek jelenlétében bemutatták a földmivélségügyi miniszter képviselői azokat a terveket, melyek szerint a *Dráva* hat éven belül négy millió korona költséggel úgy fog szabályoztatni, hogy azon *Barostól* *Esztékig* rendszer hajóközlekedés legyen létesíthető. A kormány közeget előzőleg a helyszínen felülvizsgálták a terveket. Ezuttal az érdekeltek kívánságainak meghallgatása végett hívták egybe a tegnapi értekezletet, melyen gróf *Pejacsevics* Tivadar verőcemegei főispán is részt vett. A szabályozást a közel jövőben megkezdik.

— **Halálözse.** *Paross* Károly nyugalmazott vágbesztercei löszolgabíró a *Ferenc József*-rend lovaga és főbírókosa e hó 27-én 68 éves korában meghalt Vágbesztercen. A királyi kitüntést 25 évi szolgálati jubileuma alkalmából kapta.

— **A csunya tájék.** Zágrábból írják, hogy az otoki csendőrség egy *Katon* nevű fotografust letartóztatott, mivel már hat hét óta tartózkodik egy hölgygel Otokban a nélkül, hogy fényképezésen kívül mással foglakozna. A letartóztatást azzal indokolják, hogy *Kanton*nak nincs utlevéle s *Otok környéke* nem olyan festői, hogy hat hétig folytonosan fölvételeket készítsenek róla.

Az eset részletei a következők: A kis pályaudvaron hat héttel ezelőtt hárman szálltak le a vonatról. Egy ur, egy hölgy és egy fotografmasina. Megérkezésük második napján a hölgy így szólt *Katon* urhoz:

— Kedves *Katon*! Hadd a tájékat! S nézz reám.

Katon azonban nem hagyta a tájékat. Egyre nézte s mindig arról beszélt, hogy Zágráb felől milyen gyönyörű felhők usznak az égen. A hölgy újból szólt:

— Kedves *Katon*! Hadd a felhőket s nézz rám!

Katon a felhőket sem hagyta. Folyton a fotografgépet hurcolta magával s minden bokrot, árkot, fát és felhőt lefotografált, sőt elhatározta, hogy az eget is le fogja fotografálni.

Hadd az eget *Katon* s nézz rám — mondta utóljára a hölgy s maga felé vonta *Katon*at. Hat hét óta vagyunk itt. Azóta a nagy természetet fotografálok s egyetlen egyszer sem néztem rám. Az eget akarod lefényképezni s elhanyagolsz engem. *Katon*!

Katon nem hallgatott a hölgyre. Egyre fotografált s semmi másról hallani sem akart.

Tegnap *Katon* újból künn járt az otoki hártárban. A hölgy már nem is szólt, csak némán követte *Katon*at, aki azóta fél Horvátországot lefotografálta. Az uton egy csendőr jött.

— *Katon* ur — mondta — jöjjön velem.

— Miért? kérdezte *Katon*.

— Csak. On az én foglyom.

Szólanul mentek *Otok* felé. Egyszerre megszólal a hölgy:

— Látod *Katon*? Ugy-e mondtam.

— Mit?

— Hogy ne fotografálj annyit. Aki férj, az nem fotografál ilyen sokat. Látod, most megbüntettek érte.

Katon csodálkozva nézett a feleségére s míg beérték *Otokra* többször mormogott.

— Jó, jó. De hát mi köze van ehhez az otoki csendőrségnek? ...

Megvolt győződve róla, hogy ezért büntetik meg s az asszony is egyre mondta:

— Ugy-e hogy ... ugy-e hogy ...

Az otoki csendőrtanyán aztán lecsukták *Katon*at. Az utlevélét nem tudta előadni s az asszony is panaszkodott *Katonra*:

— Kérem, folyton fotografált. Hat hét alatt egyebet sem tett.

— Szegény — mondta a csendőr s ránézett az asszonyra. Aztán végig nézett a tájon s még egyszer az asszonyon s így szólt mosolyogva:

— Pedig ez a tájék nagyon csunya.

Az asszony aztán magyarázta *Katon*nak. — Látod *Katon*! Mondtam, hogy hadd a tájékat és hadd az eget. Most a csendőr is mondja, hogy a tájék milyen csunya.

Katon hosszan nézett az asszonyra, nagyon hosszan és dühösen. Aztán így szólt:

— Ugy-e? Látod! A csendőr is mondja.

— **Az állami tisztviselők mozgalma.** A *kassai állami tisztviselők* részéről tegnap egy nyolc tagból álló küldöttség tisztelgett *Horánszky* Nándornál Szepesiben. A küldöttség *Manschell* Vince posta-és táviradati felügyelő vezetése alatt a következő tagokból állott: *Péchy* András pénzügyi tanácsos, *Bassó* Bertalan pénzügyi titkár, *Öhlschlager* Odón pénzügyi írósi, *Hanusovszky* Ferenc adóhivatali segéd, *Wolf* Géza adótitkár és *Szeles* Albert adótitkár. A kiküldöttek felkérték *Horánszky*at, hogy az állami tisztviselők érdekében indított mozgalomnak a képviselőházban álljon az élére. *Horánszky* Nándor megígérte, hogy tőle telhetőleg mindent megtesz érdekükben.

A *tatai állami tisztviselők* *Gábel* Ferenc kir. ítélőtáblai bíró elnökléte alatt ülést tartottak és a kongresszusra képviselőkkül megválasztatták: *Gábel* Ferenc ítélőtáblai bíró vezetése alatt *Wildenauer* Kálmán posta-és táviradati főnök, *Vargha* Ferenc adóhivatali ellenőr, *Zugschwerdt* Antal járásbírói irnok és *Gál* Armin adótitkár.

A kongresszusra előterjesztendő kérdéseink a következők:

1. A m. kir. állami tisztviselők fizetése az osztrák állami tisztviselők fizetésével, lakbér pedig a katonai lakbérrel legyen azonos.

2. Megfelelő szolgálati szabályzat létrehozatalával kapcsolatban kívánatos, hogy az egyes hatóságok és hivataloknál, hol a közérdek emiatt hátrányt nem szenved, a vasár- és ünneppnap teljes munkaszüneti hozassék be, a napi munkaidő pedig méltányosan apaszassék; amennyiben pedig a hivatal vagy közérdek a megállapított hivatalos napi munkaidőn túl terjedő szolgálattevélt tenne szükségessé, úgy ezen

szolgálati idő külön díjaztassék. A tisztviselők minősítése nyilvános legyen.

3. A fokozatos előléptetés határa minden eshetőséggel szemben öt (5) év legyen, s hogy e részben az állami tisztviselőknek önhibáján kívül eső eladósodása gátol ne szolgáljon.

4. Ha pedig egy tisztviselő elérte rangosztályának legfelsőbb fizetési fokozatát és felsőbb osztályba bármely — önhibáján kívül eső — ok miatt ki nem nevezhető, minden öt (5) évi szolgálat után fizetésének tíz százalékkal felére s nyugdíj tekintetében fizetés jellegrével bíró korpótlékban részesítetik. A magasabb és alacsonyabb fizetési osztályok között a kellő arány helyreállítását, s a fizetési fokozatok következtében egyenlő arányban töltessenek be.

5. A m. kir. állami tisztviselők gyermekei állami tanintézetekben tandíjmentességgel élvezzenek s ezzel kapcsolatban a) interkaláris jövedelmek az állami tisztviselők gyermekeinek kedvezményes költségű ellátását biztosító „internatus” vagy „állami tisztviselők háza” létesítésére fordítottassék.

6. A millénium éve három nyugdíjnévnek számítassék.

7. Az állami tisztviselők köteles szolgálati ideje 30 évben állapíttassék meg.

8. Az özvégvi nyugdíj- s nevelési járulékot szabályozó 1855. évi XI. t.-c. méltányosan módosíttassék és a nevelési járulék már egy gyermek után is iolyósíttassék.

9. A tisztviselők temetési járuléka minden körülmények között — még a nőtlenek után is — kiadassék.

10. A tisztviselők készpénzbiztosítéka szüntetessék meg.

11. Az állami tisztviselőknek évenként — miként az igazságügyi tisztviselőknek — törvényben biztosítandó szabadságidő állapíttassék meg.

12. A kir. járásbíróknál szervezettnek iradatsízi állások és a segédtelevkönyvvezetői állások szüntetessék meg.

A szatmári állami tisztviselő Verézy Antal táblabíró elnökele aialt értekezletet tartottak és osatlakoztak a mozgalomhoz. Kiválandak üszefoglalás és képviselő választása tárgyában szeptember hó 1-én újabb értekezletet tartanak.

— **A mormon apostol.** Arról már beszámoltunk, hogy Temesváron egy mormon apostolt tartóztatott le a rendőrség és pedig azért, mert Amerikába csábította a magyarokat. Erről az ügyről újabb a következőket írják:

Csak hosszabb kihallgatás után sikerült a temesvári rendőrségnek, amely a misszionáriust maga elé citalta, megtudni szállását, mire azonnal házkutatást fogantatosított. De az eredménytelen volt, mert csupán a misszionárius saját iratai voltak feltalálhatók. A mormon apostol vallomása különben szóról-szóra így hangzik:

— Engem a mormon-vallási bizottság, illetve Schulthes misszionárius, kerületi főnök, berlini lakos körülbelül három hónappal ezelőtt felszólított, hogy egy egyház itteni hivatást okassam és a mormon-vallást terjesszem. Ez idő óta itt tartózkodom és a szabadalmi határon lakom, ittlétemet a rendőrségnek nem jelentettem be. Különböznök egy hívem azt mondta nekem, hogy nem kell jelentkeznem.

Tagadom, hogy kivándorlókat toborzok, engem senki sem bízott meg kivándorlási ügyletekkel s abból semmi hasznom sincs.

A temesvári mormon hitközség körülbelül harminc tagból áll, kiknek egy része bizonyára kész Amerikába vándorolni, de nézetem szerint azért, mert itt a mormonizmus követőit üldözik és mert azok hittársaikkal ezek székhelyén egyesülni akarnak. En magam senkit sem szólítottam fel erre. Engem bizony Szadori nevű egyén, ki régebben vándorolt ki Amerikába, arról világoztott fel, hogy itt vallászsabadság uralkodik s ezért jöttem ide, dacára annak, hogy arról értesültem, hogy legutóbb egy mormon misszionáriust innen kiutasítottak.

A mormon apostolt kényszer utlévéllel az ország határára szállították. A rendőrség több temesvári mormon vallásúnál házkutatást végeztet, de csak a mormonizmusra vonatkozó iratokat találtak náluk.

— **A szücssegek sztrájkja.** A szücssegek mozgalmát indították s hogy ha követeléseiket a mesterek nem teljesítik, kimondják a sztrájkot. A mozgalmi dolgában a szücs- és sapkás-partestület várnáz-körúti helyiségében a szücsmesterek békéltető bizottsága ülést tartott, amelyen a segédek és az ipartestület tagjai is képviseltették magukat. Az ülésen elhatározták, hogy a mesterek tizenöttagú végrehajtó-bizottságot küldenek ki. E bizottságok, mely szeptember 3-án tart ülést, az lesz a főadata, hogy a tíz órai munkaidő megadásáról és az új műhelyrend szükséges voltáról döntsön.

— **Hirtelen halál.** Kommer Ferenc, a *Rózsabokorhoz* címzett vendéglő tulajdonosa ma délután fiával együtt átment Ó-Budára, a Római fürdő uszodájába. Kommer a fürdőből kijövet hirtelen rosszul lett és pár perc alatt meghalt. A mentőket hívták hozzá, kik konstatálták, hogy a szerencsétlen szívizéhihűdés ölte meg. Holttestét az orvostani intézet bonctermébe vitték.

— **A kosztosok.** Vidéken is, de különösen a fővárosban egész csomó olyan család van, amely a kosztosra alapítja az ekzsztenciáját. Mint ahogy némely lakbérletet busásan fizetnek meg a szobaurak, úgy a kosztadók peesonyéje is bőven kijut néhány diákból, akinek persze soványabb koszt dukál. Vannak kosztos-vállalkozások, amelyek nagyban üzik a mesterséget. Egyenesen erre a célra bérelnek lakást. Minél több szobát és minél több ágyat tesznek bele. Olyikban úgy vannak elhelyezve a fekvőhelyek, mint a eszmadia műhelyben az ágyak. Egymás fölé kéthárom emeletben s ha a eszmadia insznak az egészségére nézve káros az ilyen berendezkedés, hát éppen úgy megrontója a diáknak. S a sok diák után vagy maga a háziasszony vagy valami segítség takarít, úgy ahogy. Bizony ezekben a szobákban, — különösen télen — nem igen nyitnak ablakot s a ma meggyújtott piszkos petroleum lámpa ugyanabban a gőzben, füstben küzködik a korommal, ami tegnap és tegnapelőtt akadályozta meg abban a munkában, hogy világítson egy csomó, a könyvére, füzetére görnyedő diáknak. Ezekben a kvártélyokban rettetenes az élet s ha ilyen lokalitásokból kerül ki egy-egy kapacitás, hát annak sokszorta nehezebb volt a dolga, mint az olyan fiúnak, akinek módja és tisztességes alkalmá van a tanulásra. Persze, a sokadalomban bőven akad olyan diák is, aki méltelye a többinek. Ha az apa derék, jó fiút hozza, hát ne sokat törje a fejét a felett, hogy mi a változás oka. A kompánia, a kvártély kompánijája, amely természetesen semmiféle szempontból sincsen összeválogatva s mivelhogy csupa olyan nép gyermekeiből áll, amely odahaza se sokat tördölyhetet a maga nagy kenyérbaji mellett a fia nevelésével, hamarabb akad benne elhanyagolt nevelésű, rossz hajlandósú gyerekek, mint azok között, akiket idáig is és ezután is porázon vezetnek az életben. — Olyan panasz is akadt már, hogy a kosztadó elseje táján a diáknak megmaradt hatóságait is elnyeri kártájan. Megtanítja őket a nemzeti ferblire, a huszonegyesre s aztán elszedi a pénzüket. Olyan kosztadóról is tudnak az iskolák, aki uszorakamatra kölesönöz a diákjainak dohányra valót s arra is volt már eset, hogy a kosztadó házmaster ifju csemetjét éjszakánként az álmából fölzarvar, kimerült diák ringatta el — szárazdajka helyett. — Az igaz, hogy ezek a kosztok nagyon olesők. Tíz-tizenöt forintért adnak a diáknak szállást, ebédet, vacsorát s hogy ezen a pénzen mi a nyereség, azt igazán nem tudja az olyan ember, aki nem ismeri ezt az üzletet. Ok azonban tudják és semmi esetre se szamaritánus munkát teljesítenek, hanem nyereséges üzletet csinálnak a diákokkal. Valószínűleg ott kezdődik a nyereség, ahol sok a diák. Sokat be lehet dugni kevés szobába, tiznek, tizenötnek elég egy petróleumlámpa és nagy darab, rossz, olesó hussal lehet betömni a szájukat. — Ez azonban semmiképpen sines jól ilyenformán. Ezekben a válogatatlán, felügyelet nélkül kártáyo, lustálkodó és egészégtelen, penészes helyiségekben tengődő kompániákban ellankad, megbénul még az erős igyekezet is, nem hogy szárnyra kapna az olyan tehetség, amely eredetileg is inkább a téltéségre hajlik. — Hát segíteni kell a bajon és meg van ennek is a módja. Minden, a legszerényebb igényeknek is akad kielégítője ebben a nagy városban, amelyben annyi sok a szegény ember. Az olyan szegény ember, aki maga kis keresetéből is és a szegénység mellett rendelkezik azzal az erkölcsi tőkével is, amire rá lehet bízni egy fejlődőben lévő gyereket. Ezek is szivesen látják a diákok, a másik szegény ember fiát, csakhogy nem értik az üzletet. Nem tudnak csábító hirdetéseket közzétenni az újságokban, nem képesek kiállni az érkező vonatok elé a peronra és futtában elfogni a diákok. Ezekből kell összezedni azt a listát, amit az iskola ajánljon aztán a szegény embernek. S tartsa őket számon. A vidéken ezt már megeselelünk. A budapesti iskolák azonban mintha kissé kényelmesekek lennének ebben a tekintetben. Nem igen tördölynek az impörttal és az okokkal se, amelyek miatt züllésnek indul a vidéki növendékek egy olyan része, amely nem erre a sorsra rendeltnek mutatkozott. — Az iskolák köteleessége első sorban az, hogy utba igazítsák a tájékozatlan vidékeit. Tessék összezedni a megbízható címeket s aztán odaadni egyet-egyet annak a vidékinek, aki nem tudja, hogy merre induljon el a gyermekével ebben a nagy városban.

— **Szerelmi dráma.** Bécsből jelentik, hogy véres szerelmi dráma történt ma reggel a Práterben, a vilamos vasút végső állomásán. *Rösler* Oszkár a morva tartományi pénzügyi igazgatóság gyakornoka revolverrel agyonlőtte kedvesét, *Estinger* Friderikát és aztán maga ellen fordította a fegyvert. A fiatalember huszonkét, a leány huszonegy esztendő volt. A mikor a szerelmes párra ráakadtak, a leány már halott volt, míg a fiatalember még él, de mire a kórházba szállították, meghalt. Közös elhatározással elkövetett tettüknek oka az volt, hogy nem lehettek egymáséi.

— **Halászás után.** A német császárt északi útján, a nyílt tengeren meglepte az unalom. Asított. Es az ásítás átragadt a kíséret tagjaira is. Mitévők legyenek, dohányoztak is, auidtak is már eleget, hát halászáshoz fogtak. A császár kísérete halászott és a háló, mikor kihúzták a vízből, tele volt apró, főnázoló halcskákkal. Nosza gyorsan a szakácsnak adták és elkészült ebédre a remek étel. Izlett az étel a császárnak is. De aztán baj történt, közönséges embereknel gyomorgöröcsnek nevezik ezt a bajt, de — tekintve, hogy a császárról volt szó — itt rögtön mérgezésről beszéltek rémhistoriákat. Most bele is kerültek a rémhistoriák a németországi lapokba. Azt írják, hogy a császárnak semmi baja sincs, de a kíséret tagjai közül még néhányan érzik a halászás passzióját. Annyi azonban bizonyos, hogy a tengeri halak között nincsenek anarkisták. Hogy a husuk rossz, arról szegények nem tehetnek.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A Fiuméből Budapestre közeledő gyorsvonat vasárnap este hat órakor a zágrábi állomás előtt az első órháznál nekibaladt egy egylogatú kocsinak, amely a vágányokon haladt keresztül. A kocsiiban *Kos Frigyes*, a közeli faluból való földműves üt, *aki nyomban meghalt*. A kocsit a sebesen rohanó vonat óriási erővel lökte félre a sínéről, úgy, hogy az ázuhant az órház előtt álló *Plaveta Pál* öre és ezt is halálosan megsebezte. A vonat továbbrobogott, mert lehetetlen volt hirtelen megállítani, később azonban megállították és visszavolták a szerencsétlenség színhelyére. A halott földművest és a haldokló váltóórt a hálókoscsinak egy üres szakaszába helyezték és Zágrába vitték. A vonaton ülőknek az ijedtségen kívül semmi bajuk sem történt.

— **Öngyilkos esendő.** *Keszthelyről* táviratozzák, hogy *Lázár Sándor* zala-csányi esendő öngyilkossá lett. *Lázár* fegyelmi vétség miatt nyolc napra be volt zárva Keszthelyen. Amikor kiszabadult, hazament *Zala-Csányba* és háromszor rálőtt örsvezetőjére, aki a fegyelmi vizsgálat során ellene vallott. Az örsvezető sértetlen maradt, mire *Lázár* a major mögé futott és szíven lötte magát.

— **Komédiás-halál.** Nagylakon szerencsétlenség történt, olyan, aminek egy kis romantikus színezetét ad az, hogy nem magunkfajta emberek, hanem komédiások az áldozatai és hogy a komédiás leány és fiu — szerelmesei voltak egymásnak. Egyébként azonban a hanyagság és felületesség rovására irandó a baj. Egy sodronykötél, amelyet jó lett volna előzetesen megvizsgálni az utólagos sopánkodás helyett, elszakadt — s két fiatal élet lett a szerencsétlenség áldozata. — Egy komédiás csapat mulattatta a nagylakiakat néhány nap óta. Közönséges vidéki trupp, amelynek azonban megvolt a maga starja is. Egy fiatal, csinos, szöke leány. Vasárnap, hogy több ember férjen hozzá a látványossághoz, és nagyobb legyen a jövedelem, a szabadban rendezett előadás a kompánia. Beástak egy árbócra a földbe s négyföldi csőpökhöz erősítették a sodronykötelekkel. Az árbóc tetejéről egy sodronykötél húztak át az egyik emeletes ház padlására. Ugy ki volt feszítve, mint a hegedűn a hur. Ezen kellett végig táncolni a leánynak és a jegyesének is, a trupp bajazzójának. Előbb az ment föl a létrán az árbócra, azután a leány, aki rögtön el is indult az utjára. Végigment a sodronyon, azután meg vissza s most már ketten kellett volna, hogy elinduljanak. Egyszerre azonban nagyot recsent a szálka s kidült. A leányt is, a bemázolt képi bajazzót is összetördölytten szedték fel a földről. A szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy az oszlopot tartó egyik kötélt elszakadt.

— **Életunt bankhivatalnok.** Egyik Kerepesi-uti szállodában ma délután öngyilkossági kísérletet követett el egy fiatal bankhivatalnok, aki maga írta meg egyik levelében, hogy szerelmi bánat miatt unta meg az életét. *Somogyi Zoltán* hívják az életunt fiatal embert, aki az édesatyjának az István-ut 13b. alatt levő lakásán lakott. Ma délután beállított a szállodába s ott szobát kért. Nemsokára a személyzet kinos nyöszörgést hallott a szobából s mikor behatoltak, látták, hogy a szerencsétlen ember nagy vértócsában fekszik. Vadászkesel szurta magát melbe s tizenhárom centiméternyi mély sebet ejtett a mellén. *Somogyi* még ma délelőtt híven teljesítette hivatali kötelességét. Bankjából elküldték, hogy selvényeket váltson be s ezt meg is tette; az összegzet azonban már egy hordár által küldte be a bankba. A hordár egy levelet is vitt a főnökéhez, melyben azt írja a szerencsétlen, hogy öngyilkossá lesz. *Somogyi* Zoltán, akinek sebe különben nem életveszélyes, azt írta édesatyjához címzett levelében, hogy szerelmi bánat miatt unta meg az életét.

— **Három gyermek.** *Szadellő* küszégből jelentik, hogy *Páll* Bálintné három egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az anya is, meg az újszülöttek is jól érzik magukat.

— **Csalás a turfon.** Az utóbbi időkben a rendőrség nagy figyelemmel kíséri a lóversenyter hiénáit, akik a szegény embereket kifosztják. Tegnap nyolc embert állítottak elő a VII. kerületi kapitánysághoz. Ezeknek az embereknek a módszerük az, hogy egy-egy lóra koronás téteket fogadnak el a szegény emberektől, s egy bizonyos lóra játszanak. Ez a ló azonban soha sem jön be. A furfangos család összegyűjtik a régebbi tikketeket s azokat meghamisítva, mutatják fel azoknak, akik koronájukkal hozzájárultak. Rendszeresen olyan lovakat választanak ki, melyeknek semmi esélyük sincs a nyeresésre. Így azután nem jönnek rá arra, hogy az illető csaló nem is játszott a totalizátoron a lóra, hanem a hamisított tikket mutatja föl. A tegnap elővezetett nyolc emberből 52 hamisított tikket találtak. A bekísért embereket igazolás után szabadon eresztették s család címen megindították ellenük az eljárást.

— **A konstantinápolyi halott.** *Stolidess György* nek, a konstantinápolyból érkezett s itt hirtelen meghalt török dohánygyári hivatalnoknak ügyében a bakteorológiai intézetben folytatják a vizsgálatot, amelynek eredményét — mint megirtuk — csak holnap, vagy holnapután teszik közzé. A hirtelen elhalt embernél különben egy a tohataldjai vesztégyári állomás által augusztus 24-ikén kiállított igazolványt találtak, amely kijelenti, hogy *Stolidess* elutazása előtt alaposan dezinficiáltak.

— **Féltékeny katona.** *Zsák Róza* szobaleány, aki a Teréz-körút 38-ik szám alatt lévő házban szolgált Szende Tivadár igazgatónál, már régebbi idő óta viszonyt folytatott egy 69-ik gyalogezredbeli káplárral. A leány pár nappal ezelőtt megszakította a viszonyt és ezt levélben megírta kedvesének. A szerelmes káplár ma estefelé felment a leány szolgálati helyére s kérdőre vonta kedvesét, aki ridegen elutasította. A szerelmes katona erre kirántotta a bajonetjét és alaposan összeszurkálta vele a leányt, akit a mentők eszméletlen állapotban vittek a Rókus-kórházba. A káplár elmenekült s a rendőrség most a katonai hatósággal együtt keresi.

— **Összedült ötemeletes ház.** *Baselből* telegrafálják, hogy ott az egyik külvárosban ma este összedült egy épülőfélben levő ötemeletes ház és nagy szerencsétlenségnek lett okozója. Eddig két halottat és nyolc sebesültet huztak ki a romok alól, de még 15–20 munkásnak nyoma veszett. Minthogy a szerencsétlenség éppen a munka befejezésekor történt, nem lehetett még megállapítani, hogy az eltűntek csakugyan mind szerencsétlenül jártak-e.

— **Aratási ünnep Ós-Budavárban.** Holnap, csütörtökön érdekes estéje lesz az állatkerti tündérvárosnak. Nagy aratási ünnepélyt rendez az igazgatóság, melynek keretén belül az ország különböző vidékein divó különféle arató-ünnepi népszokások kerülnek bemutatásra. Ezeket kívül érdekes falusi lakodalom, különböző népies felvonulás és nagyszabású tűzijáték fogja szórakoztatni a látogatót. A tűzijáték a pyrotechnika valóságos csodája lesz és szépen fogja ábrázolni a syanyol-cubai háború, nemkülönben a naprendszer egyes képeit. A gyönyörű varietéműsor, a világ legniresebb különlegességeivel, az a sok érdekes szórakozás, mely a mulatóhely területén bőségesen kínálozik, régóta kedvelt tartózkodási helyévé tették a főváros és vidék közönségének ezt a páratlan szépségű szórakozó helyet, melynek érdemes, buzgó igazgatója, *Friedmann A.* minden lehetőt elkövet, hogy vállalata teljesen megfeleljen hivatásának. A holnapi ünnepélyt az igazgató maga rendezi és az, — ha csak az időjárás kedvezni fog — bizonyára nagyszámú közönséget vonz a mulatóhely területére.

— **Rendőri hírek.** Tegnap este *Kmeth József* 26 éves segédjegyző a Margithidről a Dunába ugrott, ahonnan kifogták. — Tegnap délután *Lakner János*, az 1237. számú egyfogatú berkocsijával a József-körút 26. számú ház előtt elgázolta *Kiss Sándor* 8 éves fiút. A súlyosan sérült gyereket a Rókusban ápolják. — *Sánta József* 6 éves kis fia a Soroksári-útea 66. számú házban a padlásról az udvar kövezetére zuhant s a fején megsérült. — *Tóth Irén* 20 éves házvezetőnő a Dembinszky-útea 4. szám alatti lakásán morlumot ivott. A mentők még idejében ellenmérget adhattak be neki, most a lakásán ápolják.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Estétkinti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőinek a Telefon Hírmondó. Nyolc órakor megszólal a Hírmondó rádiója s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigányzenészt hallhatnak az abonnensek egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházából közvetíti a Telefon Hírmondó, ahol Zöldy Marci bandája játszik. E zenéátvitelt azonban megszakítottak szünet 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi térszázlatokat olvastatja fel a beszélő újság és fél 10—11 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása következik.

(x) **Ha szűl a haja,** használja a Stella-vizet. Ára 2 korona, Zoltán B. gyógyszerárban, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Magyar turista-tapsz.** A többé-kevésbé jóhatású külföldi gyártmány, melyet a turisták és a nagyközönség használt, bizonyára örömmel fogja mindenki tudomásul venni, hogy Bayer budapesti gyógyszerész egy föltűden biztosan és gyorsan ható tapszt talált föl, mely minden tyukszem, bőrkéreg és bőrkeményedés ellen használ, jobb és olcsóbb is az eddigi szereknél. Egy tekeres ára 80 fillér, bér-

mentve 1 korona. Kapható a legközelebbi gyógyszerárban, drogeriában és a készítőnél: *Vöröskereszt-gyógyszárban*, Budapest, VI., Andrássy-ut 84. szám.

A vasuti tisztviselők mozgalmá.

Budapest, augusztus 28.

A vasuti tisztviselők mozgalmának értékes betöltése a tisztviselők memoranduma, amelyet vasárnapi számunkban teljes terjedelmében közreadtunk. Világos, helyes irányú, mértékletes és alaposan megokolt kodifikálása ez a vasuti tisztviselők törekvéseinek s a javítás módjait. A munkálat alkotója, *Margulit Kálmán* zágrábi ellenőr érdemeit elismeri a vasutasok nagy testülete, amely szolidárisnak valja magát a memorandum intencióival és tartalmával. A kétszázharminckettes bizottság ülésén ugyanezért nincs valamely nagyobb vitára kilátás s a memorandumon jelentős változtatást aligha fog a nagygyűlés eszközölni.

Az értekezlet egybehívása mindenesetre most már csak napok kérdése. A kétszázharminckettes bizottság tagjai a napokban hivatalosan is megkapták a terjedelmes memorandumot, amelyet különben a *Budapesti Napló* közlése révén ismer már minden vasuti tisztviselő. Ez természetesen fölülte megkönynyíti az értekezlet munkáját is, hiszen az előadónak éppen csak summázni kell majd a memorandum lényegét.

A vasuti tisztviselők köréből tömördek kommentálását és bírálatát kapjuk a memorandumnak. Ezek a kommentárok és kritikák örvedetesen egybehangozók. Előismerés, bizalom és reménység szóval meg bennök. Az előismerés az előmunkálatok derék munkásait illeti, a bizalom a felsőbbbség jóakaró méltányolása és a reménység a dolgok jobbrafordulása iránt nyilvánul. Mindenképpen kívánatos, hogy a vasuti tisztviselők érdemes testülete ne csatlakozzék reménységében és meglegyen a mozgalom teljes sikere. Munkásságukkal és buzgóságukkal kiérdemelték a vasuti tisztviselők, hogy érdekeikről méltányolással történjék gondoskodás.

Az akció minden részletéről terjedelmes beszámolt már a *Budapesti Napló*. Közöltük az altisztek és irodaaltisztek, az állomáselőjárók és állomásfelvigyázók, továbbá a kezelőnk memorandumát. Ismertettük ezenkívül az érdekelteknek az egyes memorandumokra vonatkozó észrevételeit is. Mindezek eredője most már csak a kereskedelemügyi miniszter és az igazgatóság méltányos intézkedése lehet.

Az állomáselőjárók és állomásfelvigyázók akciója erős visszhangot keltett az altisztek körében. Még most, a memorandum nyilvánosságra hozatala után is, egyre kapjuk az akcióra vonatkozó észrevételeket. Sok figyelemreméltó momentum van e bírálatokban, ezeket alább ismertetjük is, hiszen kezdettől fogva azon az állásponton voltunk, hogy az állomáselőjárók és állomásfelvigyázók hivatásuk teljesítése közben oly érdemeket szereznek, hogy az ellenvéleményeket is elbirják.

Az állomáselőjárók és állomásfelvigyázók memorandumának olvasása után *F. J.* (Egy Gy. s. e. vasutas.) fölteszi a kérdést: Ugy tudom — írja — hogy az előjárók és felvigyázók a többi altisztekkel egyetemben szerkesztették azt a memorandumot, amelyet *Barok Sándor* bizottsági elnök készített. Ebben mindaz, amire égető szükségünk van, benne van. Miért ellensúlyozzák tehát egy oly felirattal, amely több mint 82,000 korona kárt fog okozni az akció részeseinek? — Helyes választ ad e kérdésre több kollégája nevében *K. F.*, aki ezt mondja:

— A küzdelem, amelyet az állomási előjárók és felvigyázók folytatnak, nem a többi kartársak ellen irányul, hanem csupán saját érdekünkre vonatkozik. Szomorú, hogy küzdenünk kell egy régi elhamvadt igazságért, hogy azt feljebbvalóink támogatása mellett érvényre juttassuk. Az altisztek memorandumában van, hogy kivétel ne legyen az altisztek között sem rangban, sem az előléptetésben. E szerint pár év múlva nem lesz sem állomás-felvigyázó, sem állomási előjáró. Mert alig hiszem, hogy akadna valaki, aki négy vizsga letétele után és hivatalnokállás betöltése mellett egy ilyen állásra pályázná, amely még kevesebb jövedelemmel jár, mint a többi altiszti állások. Hogy ez eddig így volt, az csak annak tudható be, hogy nekünk már régóta ígérték úgy az egyenruhát, mint a fizetésünk megváltoztatását. Állásainkat kénytelenek lesznek tehát hivatalnokok betölteni, mert állásainkat csupán hivatalnokok képesek betölteni. Es nem fog-e ez nehézségekbe ütközni és nagy költséggel jární?

A mozdonyvezető pályájának nehézségéről szól *F. J.* levele, amely azt bizonyítja, hogy egy állomáselőjáró vagy felvigyázó, ha négy polgárit elvégezett, akkor az összes vizsgát egy év alatt teheti. De a

mozdonyvezető, ha a négy polgári iskolát elvégezte még akkor a vasúthoz nem mehet, mert előbb inas, három vagy négy évre, ha felszabadult, segéd s még három évig privát műhelyben gyakorol s csak ezután mehet vasuti műhelybe dolgozni. Itt is legalább három évig kell a mozdony javítása mellett dolgozni, ezután kimehet a mozdonyra, de csak mint mozdonyvezető tanonc. Itt megint három évig tanonc és fűteni kell neki, ez legalább tizenhárom évet vesz igénybe, ez idő alatt a mozdonyvezető is sok vizsgát le bírának tenni.

Az állomáselőjárók és állomásfelvigyázók memorandumának harmadik pontjára reflektál *K. B.*, dijnoktársai nevében. Azt bizonyítja, hogy a dijnokokat megilleti a II. osztályban való utazás joga. Ami pedig a dijnokoknak egy levélben hangoztatott szakismertét illeti, hivatkozik arra, hogy a dijnokok számadási, műszaki, fogalmazási munkát is végeznek a szép íráson kívül és nem áll, hogy a dijnokok sok esetben a közönséges munkások sorából kerülnek ki.

NYÁRI ÉLET.

A moly és a naftalin.

— Mese. —

A tág, üres lakásban,
Hol minden oly komoly,
Eldeglét egymagában
Egy ifjú szőke moly.
Napestig jobbra, balra,
Előre, hátra szállt,
Plafondra és a falra,
De ételt nem talált.

Lett volna a lakásban
Mely nyáron oly komor,
Minden, mit megkívánhat
Egy ifjú moly-gyomor.
Miként ha gazdát várna
A nagy, üres lakás —
Volt benne függöny, párna,
Szőnyeg, butor s mi más.

Volt benne kasmir-kelme
És mennyezetes ágy,
S minden, mire őkelme
A szőke moly csak vágy.
Mi határos e kinnal,
Mit molyunk érezett?
Behintve naftalinnal
Minden, Ő éhezett.

Egyszer, midőn már ételt
Nem evett öt hete,
S hogy a mérték így bételt,
Támadt egy ötlete.
Így szólt: „Tanultam régen:
Az erős akarát
A földön és az égen
Győzedelmet arat.

Tanultam: szorgalommal,
S tréning segélyivel
S ember sokra képes,
Sőt csodát is mivel.
Mért éheztem továbbra
E tapétás falon,
Ha valóban csodára
Képes a szorgalom?”

Így szólt a moly. S elsétált
A naftalin elé,
Szaga csavarta orrát,
De ő belehelé.
Itt látszott jellem-volta,
Némán túrta a kint,
Szagolta, csak szagolta
A rémes naftalint.

Egy hét multán már győzte,
S egy hónap múlva már
Oly kéjjel csücsült közte,
Mint lomb közt a madár.
És úgy augusztus-tájba'
Rá oly kedvet kapott,
Egy naftalin-kristályba
Bele is harapott.

Másnap rosszul volt tőle,
Fájt a feje soká,
De juszt evett belőle

És lassan megszoká.
Hisz a dohány is méreg
A tudósok szerint...
A moly mért nem enné meg
A mérges naftalint?

És ette, ette, ette,
Ette nap-nap után,
És egyszer észrevette,
Hogy izlik neki. Tán
Meg se tudott vón' lenni
Nélküle voltaképp,
Naftalint tudott enni,
Egy molytól ez mi szép!

És mivel akadályá
— Amire vágyott hön —
Ledől, gazda ruhája
Mind martaléka lön.
Azóta jól megy dolga,
Élte csupa virág
És hinthet bár a szolgál,
A moly mindent kirág.

Morál:

Tanulástot is mond dalom.
Az erős akarát,
A tréning és a szorgalom
Győzedelmet arat.

—o.—

FŐVÁROS.

(*) **Kisdedek ápolása.** Említettük, hogy a székesi-
város tanácsa, a tisztii főorvos, dr. Schermann Adolf javas-
lata alapján, fölkérte a belügyminisztert, amely adjon ki
olyan népies nyelven írott füzetet, melyben utasítások
vannak, arról nézve, hogy miként kell ápolni és táplálni a
hét éven alul levő gyermekeket s hogy ezt a füzetet
a legszélesebb körökben terjesztse. A tisztii főorvos
ugyanis azt reméli, hogy ha ilyen könyvecskét ad-
nak a nép kezébe megtogja a jó tanácsokat s ennek
az lesz az üdvöndes következménye, hogy számos
olyan gyermek életben marad, amely most, a helyte-
len, vagy rossz bánásmód és meg nem felelő táplál-
kozás következtében elhalálozik.

A belügyminisztertől ebben az ügyben most ér-
kezett le a válasz. A miniszter kijelenti, hogy a kis-
dedek halálása számára lehető csökkentése a
kormányának állandó gondja. Szigorú intézkedé-
seket léptettek életbe a dajkaságbaadás körül is. A
főváros hatósága részéről történt idevonatkozó figye-
lmet méltányolni tudja, de az említett népies mű ki-
adására egyelőre nincs szükség, mert a belügyminisz-
térium csak nemrégiben adott ki hasonló szemlélt
munkát, amelyet az összes törvényhatóságok területén
szétszórtak. A miniszter most ebből a könyvecskéből
több példányt küldött a fővárosnak is.

(*) **Tanítok választása.** A tanács ma délelőtt
választotta meg az üresedésben levő tanítói és tanítónői
állásokra a jelöltek egy részét. A lértanítóknál
közül az osztálytanítókat és segédtanítókat és a nő-
tanítóknál a segédtanítókat ezáltal nem választották
meg, hanem a tanács önhívja a közoktatásügyi
bizottságot, hogy tegyen újabb jelölést. Megválasztot-
ták ma: az *iparrázkolai igazgatói állásra: Agotai Lajost*; a
polgári iskolai állásra (a mennyiség-teremtéstudomá-
nyai tanszékre): *Csizmándi Pált és Szőke Bélát*; (a
nyelv- és történettudományi két tanszékre): *dr. Kelen
Ferencet és Várdy Amadét*; az *elemi iskolai igazgató-
tanítói állásra: Rácz Odónt, Eperjesi Istvánt, Gergely
Istvánt és Várkonyi Józselet*; az *elemi iskolai osztály-
tanítónői állásra: Berényi Józsefné született Békői
Juliait, Holló Saroltát, Gottvald Jónát, Vasek Máriaét és
Rocsek Paulát.*

(*) **A vízióra rehabilitálása.** A főváros egyik leg-
szomorubb specialitása a vízióra. A sövárokat küzdelem
érte a tanácsban, a közgyűléseken, de a vitatók csak egy-
más érveit tudták elpusztítani. A víziórát nem. Az működik,
sőt mutat is. A működésének azonban nagyon kevés köze
van a mutatójához. A mutatója önállóságra tett szert és siet,
siet, akár fogyasztanak vizet, akár nem. És mutat sokat,
nagyon sokat. Ilyenformán sült ki, hogy a lipótvárosi kaszinó-
ban egy hét alatt 187.976 liter vizet fogyasztanak nyáron,
amikor senki se jár a klubba. Becsületes nyaralók, amikor
hazáérték remélten látták, hogy ismertelen tettesek két hónap
alatt 264.915 liter vizet fogyasztanak.

A víziórát ezt a tréfáját megunt *Glasner király-
utcai* pékmester. Folyamodott hát a főváros tanácsához, en-
gedjék meg neki, hogy a műhelyében levő vízióra mellé a
saját költségén még egy víziórát állíttson. Így majd kibúnik,
hogy az órák nem járnak egyenlően. A tanács ebből csak
nagy vita árán egyezett bele. Már akkor sejtették, hogy ebből
baj lesz. De a közgyűlés is megengedte az új óra felállítását.
A belügyminiszter is. Néhány nap előtt aztán Glasnert arról,

értesítette a vízművek igazgatósága, hogy a pékműhelyben
két új víziórát állíttanak fel. A pékmester ügyvédje után til-
takozott a közgyűlés határozatának ilyen értelmezése ellen és
a belügyminiszterhez is felebbezést nyújt be.

Mindenképpen fura ez a dolog. Mert ha a vízművek
igazgatója nem mer egy új víziórát adni a régi óra mellé,
akkor körülbelül igazolta, hogy a régi óra nem jól mutat.
Tehát a pékmester több vizdíjat fizetett, mint amennyi a
fogyasztott vizért járt volna. Mert a két előzetesen szabályo-
zott vízióra természetesen egyenlő mennyiséget mutatna. Ezt
azonban csak a vízvezeték igazgatósága akarja, mert így
lehetne rehabilitálni a víziórát. És úgy látszik erre szük-
ségre van.

(*) **A főváros közgyűlése.** Az a díszpöcció,
hogy a fővárosnak a nyári szünetek után első köz-
gyűlése szeptember 18-án lesz megváltozott mert idő-
közben igen sok, sürgős elintézés váró tárgy gyűlt
össze. *Márkus József* főpolgármester akként intézke-
dett, hogy az első közgyűlést szeptember 4-én, dél-
után négy órakor tartásák meg.

(*) **A temetők kertészete.** Fülmerült nemrég-
ben az az eszme, hogy a fővárosi köztemetők keríté-
sétét, amely most berbe van adva, házi kezelésbe
kellene venni. A főkerítés- és a mérnöki hivatal azt
a jelentést tették erre vonatkozólag, hogy ezt csak
egy lehetne keresztülvinni, ha kimondanák, hogy a
sírokat szánt virágokat csakis a temetőknél házi
kezelésbe vett kertészetből lehet beszerezni. Mint-
hogy ez sértené a szabad rendelkezés jogát s így
helytelen monopoliumot teremtene, a közegészségügyi
ügyosztály azt a javaslatot fogja a tanács elé terjesz-
teni, hogy ilyen körülmények között mondjanak le a
háziagos kezelésbe vételről s tartásák fenn továbbra
is a bérleti rendszert.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Nemzeti Színház első hete.** A szeptember
elsőjén megnyílt *Nemzeti Színház* első hetének műsora
a következő: Vasárnap (megnyitó előadás): *A bor.*
Hét ón: *Bánk bán.* Kedden: *A dolovai nábob leánya.*
Szerdán: *A jó falusiak* Csütörtökön: *A bölcső.* A *medve-
Pénteken: A becsületbíró.* (Zivuska pályanyertes darabja,
elsőszőr). Szombaton: *A becsületbíró* (másodsőr). Vasár-
nap: *A becsületbíró* (harmadsőr).

** **A Borsszem Jankó a Népszínházban.** Már
adtunk hírt róla, hogy *Agai Adolf*, a *Borsszem Jankó*
illusztris szerkesztője, *Almási Tihamérral*, az ismert
színműíróval társszerzőségben darabot írtak, melyben
a *Borsszem Jankó* összes kedvelt alakjai szerepelnek.
A darabban *Mokány Berói*, *Tojáss Dániel*, a *Veörös-
hegyi-család*, *Kraxelhuber Tóbiás*, *Monokles báró*,
Strebinszky, *Sanyaru Vendel*, *Kotlik Zirzabella*, *Di-
csőffy Loránt* stb. szerepelnek. A *Népszínház* igazga-
tósága a darabot elfogadta előadásra s a téli évadban
kerül színre.

** **A Magyar Színház premiéréje.** A *Magyar
Színház* első újdonsága, amely szombaton kerül be-
mutatásra *Sims és Merrick* angol szerzők bohózatára, *A kis
ártatlan* lesz. A darab a következő szereposz-
tásban kerül színre:

Smith parancsnok — *Szilágyi*, Bálint a fia — *Ráthonyi*,
Jellicoe Felix — *Füredi*, Piggins — *Giveth*, Fremlett Titus —
Boross, Monsieur Moulin — *Palásthy*, Jutsam — *Lang Etel*,
Hipátia — *Aranyosi Janka*, Miss Porter Magnus — *Sziklányé*
Róza, Elly — *Báthori Gizella*, Dóra — *Róza Lili*.

** **A Népszínház új angol operettje.** A Né-
pszínház igazgatósága megszerezte előadásra az angol
operette-irodalom egyik legsikerültebb termékét, a
Little Miss Nobodyt, melynek zenéjét *Godfrey*, szövegét
pedig *Graham* írta. Az operette, amelyet *Zempléni P.*
Gyula és *Faragó Jenő* fordították, *Senki kisasszony*
cím alatt fog bemutatásra kerülni.

** **Beck Vilmos bécsi fellépése.** *Beck Vilmos*
a *M. Kir. Opera* volt baritonistája, a *Rajna kincse* Albe-
rich szerepében fog először bemutatkozni a bécsi
udvari opera közönségének.

** **Városligeti Szinkör.** Ma este a Város-
ligeti Szinkörben az *Őcska brigádéros* címszerepét a
szerző, *Feld Mátyás* játszotta. A jeles szerző, akinek
színésztalentuja erősen konkurrál írni kvalitásaival,
öleletesen, bőséges humorral játszott szerepét és a
játéka nagy sikert aratott. A színházat megtöltő köz-
önség zajosn megtapsolta *Feld Mátyást* és a felvo-
nások után többször szólította a lámpák elé. *Láng
Etel* ma is kacagató komikummal játszotta *Donna
Ilona* szerepét.

** **Magyar művész nő a román udvarnál.** *Geyer*
Stefike, az ismert hagedűművész nő újabb babérok-
kal tért vissza Sinaiból, ahol többször játszott az ott
időző román udvarnál. Föllept legutóbb a királyné
védnöksége alatt rendezett hangversenyen is, amelyen
a királyné a trónörökösnevei jelent meg. *Geyer Stefike*
Károly román királytól művészi játéka elismeréséül
pompás gyűrűt kapott.

** **Karozog érája.** *Karozog Vilmos*, az ismert
magyar író, aki tudvalegőleg a *bécsi An der Wien-
színház* egyik bérlő-igazgatója, szeptember elsejével
veszi át ennek a színháznak a vezetését.

** **A Magyar Színház premiér-bérlete.** *Leszky*
András, a *Magyar Színház* bérlőigazgatója, az 1901.
október elsejével kezdődő évadra premiér-bérletet
hirdet. A bérlet tíz bemutató előadásra szól, a követ-
kező árak mellett: Földszinti páholy: 220 korona,
Emeleti páholy: 180 korona. Szülye: 56 korona,
I.-r. támlásszék: 46 korona. II.-r. támlásszék: 36 ko-
rona. Körszék 30 korona. Bérelni lehet a *Magyar
Színház* titkári hivatalában minden nap d. e. 11-től 1
óraig. A régi bérlők helyeit szeptember 10-éig ien-
tartja a titkári hivatal, azontul azok is kibérelhetők.

** **A szép Galathea udvari operában.** *Suppé* is-
mert, bájos egyfelvonásos operettjét is az a megús-
teltetés éri, hogy egy előkelő udvari operaszínház
beilleszti műsorába. Ez a dalszínház az új *berlini* ud-
vari opera, mely a *Suppé* operettet az idei őszön fogja
előadni.

** **A királygyilkosság mükedvelői.** A *Patterson-
ban* (New-Yersey) élő olasz anarkisták, akikről *Um-
berto* király meggyilkoltatásával kapcsolatban már sok
szó esett, e hónap 18-ikán mükedvelői előadást akart-
tak rendezni, amelyet azonban a hatóság az utolsó
pillanatban betiltott. A darabnak, amelynek színre kel-
lett volna kerülnie, *Umberto király meggyilkoltatása* volt
a címe s valóságos dicsőítése volt *Bresci*-nek, az olasz
királygyilkosnak. Valamennyi szerepet, a királyét is,
anarkisták és anarkista nők játszották volna;
Bresci özvegye vállalta el azt a szerepet, ame-
lyet az életben is vitt: ő játszotta volna a ki-
rálygyilkos feleségét. — A darab tartalma kü-
lönben ez: Az első felvonásban sorshuzás után dön-
tik el az anarkisták, hogy ki ölte meg *Umberto* ki-
rályt; a második felvonás *Bresci* élményeit foglalja
magában, amelyen Olaszországba való utazása köz-
ben átesett; a harmadik felvonásban történik a mon-
zai királygyilkosság; a negyedik a fogházban játszik
és *Bresci* öngyilkosságát tárgyalja; az ötödik felvonás
végül a királygyilkos megdicsőülését és az anarkista
eszmének az egész világon való diadalra jutását fog-
lalja magában. Az anarkisták ezt a tákolmányt, egy
izben már megkísérleték *New York-ban* előadni, de
az olasz főkonzul beavatkozására a hatóságok meg-
akadályozták. *Patterson*-ban is, gróf *Pratnak*, az
olasz konzulátus vezetőjének, a beavatkozására til-
tották be az előadást.

** **Jótekyon előadás.** A *Fővárosi Nyári Színház-
ban* szeptember 11-ikén a krisztinavárosi *Szegény Gyer-
mekek* Főruházó Egyesület javára jótekyonélu elő-
adást tartanak. Előadásra kerül *Berezik* *Árpád* nép-
színműve, az *Imándi kispap*. Erre az előadásra je-
gyek már mostantól kezdve az egyesület bizottsági
tagjainál és *Szölösy István* (Krisztina-körút 125. sz.)
és *Rádánovits*-testvérek (Krisztina-tér) győgyászertek-
nél kaphatók.

** **Az Uránia vidéki előadásai.** Az Uránia-
színház t. hó 15-ikén fejezte be szünidei körútját.
E körút alatt leginkább a vidéki furdóhelyeket áto-
gatta meg s előadásai mindenütt osztatlan elismerés-
ben részesültek. Szeptember 1-én, a színházi évad meg-
kezdésekor nagysikerű darabjaival a nagyobb vidéki
városokat fog meglátogatni. Eddig csak azokban a
városokban mutathatta be az Uránia előadásait, me-
lyekben villanyvilágítás van, most azonban az Uránia
új rendszerű gépei nélkülözhetetev teszik a villány-
világítást s így a színház abban a helyzetben van,
hogy most minden városban tarthat előadást. Grósz
Sándor, a vidéki előadások vezetője, már teljesen elő-
készítette az új körutat. — *Tata*, *Komárom*, *Győr*,
Veszprém, *Székes-Fehérvár*, *Pápa*, *Köszeg*, *Szom-
bathely*, *Zala-Egerszeg*, *Kanizsa*, *Csáktornya* városok-
ban, melyekben az Uránia most készül élenk érdeklő-
déssel és kíváncsisággal néznie a tudományos színház
előadásai elé.

** **Párisi filharmonikusok Németországban.**
Franciaország és Németország közt mind sürűbbé
s sürűbbé válik a művészet terén való barátságos érint-
kezés s úgy látszik, hogy a két ország elhatározta
ellenességét a Muzsák mégis csak ki fogják egymás-
al békíteni. *Berlini* uszágok írák, hogy *Edouard
Colonne*, a párisi nagy Châtelet-hangversenyek ismert
dirigense, most a német fővárosban időzik, hogy a
párisi filharmonikusokkal az idei őszön Németország-
ban tenő hangversenykörút programját meg-
állapítsa. Első ízben történik, hogy egy párisi zenekar
Németországba megy s ott hangversenyeket rendez.
A zenekar *Berlinen* kívül, *Karlsruheba*, *Frankfurtba*,
Wiesbadenbe, *Lipszében*, *Drezdába* és *Münchenbe* látogat
el. *Bécsbe* szintén ellátogat az zenekar.

** **Kisfaludy-Színház.** Ugy látszik, hogy a sok
keserű csalódást és vihart átszenvedett kis színház
megalálta már a módját egzisztenciájának. A III. kerület
munkásaihoz fordult támogatásért s ebben nem is
csalódott; az ó-budai hajbőgyő munkásai, *Ruh Gézáné*
urnő és *Juszt Sándor* fíradózása fojlyant őt estén át
töltötték meg a kis színházát. Legutóbb az ó-budai
dohánygyár munkásnői árusították el az összes jegye-
ket, 20-ikére pedig a III. kerület iparosaiól alakult
bizottság járadozik azon, hogy az előadásra az összes
jegyeket eladja.

** **Dvorák-jubileum.** A *prágai* cseh nemzeti
színház az idei őszön *Dvorák* Antal a hírneves cseh
zeneszerző tiszteletére, a mesternek hatvanéves szüle-
tési évfordulója ötletéből, jubileumot rendez. A jubi-
leumi előadások során kizárólag *Dvorák*-dalművek
fognak színre kerülni.

** **A délmagyarországi szini kerület új igaz-
gatója.** A délmagyarországi szini kerület választ-
mánya mai napon *Lugoson* tartott ülésében egyhan-
gútag *Földesi Sándor* ismert nevű szingazgatót választ-
totta meg a kerület igazgatójává.

** Városligeti Szinkör. A Városligeti Szinkörben csütörtökön és pénteken ismét Ziehrernek Svihákok című bájos zenéjű operettjét adják Sziklai Kornél föléptével. Az igazgatóság az Ocska brigádros, a Svihákok és a Törvökök című darabokat állandóan műsoron tartja.

TÖRVÉNYSZÉK.

A levélhordó büne.

— Falkai a bírái előtt. —

Budapest, augusztus 28.

A legjobban favorizált versenypárpák nevét sem emlegette a közönség oly sűrűn ezen a nyáron, mint Falkai Lászlót, az Amerikába szökött pénzeslevélhordót. Rohamosan növekedett kriminális tekintélye, s csekélybe múlt, hogy a dal nem emelte szárnyaira, hogy a fúrge hírszolgálat nem tette meg legendai hőnek. Esete ösmeretes: lopott, szökött és kézkerült. Szökésének történetét maga adja elő egy hosszú levélben, melyet ma, hogy bűnügyét tárgyalják, egész terjedelmében felolvastak.

Ezt a levelet, melyet alább közlünk, érdemes elolvasni. Megösmertem bennünket egy bűnös ember odisszejával s a legellentesebb leiki hangulataival. Igen, ez a levél eszünkbe juttatja Dosztojevszky biztos vonásokkal megrajzolt elméletét a bűnösökről, kik a nagy bűnök elkövetése előtt és után annyi nemesebb fajtájú érzésre, gyöngédségre és szeretetre képesek. Ez a levél a kusza, lapidáris stílusával is megkapó közvetlenséggel tolmácsolja a bűnös ember hitvei és apai szeretetét.

A levél írója, Falkai László, ki ma állott bírái előtt, intelligens, sőt rokonszenves arcu ember. Ijesztően sápadt arcát széniekete körszakál környezi, halak beszél s nyugodtan járta körül bágyadt tekintetét. Nem mond egy felesleges szót s nem könyörgő ocsó irgalmat. Tudja, hogy elveszítette a játszmát és kész megfizetni a nagy tétet. Rezignáltsága szinte megdöbbentő s olyan különös ellentétet képez kezeinek önkénytelen reszketésével.

Ez a bicskei származása, 36 éves rabember kibén mindenki egy megrögzött gonosztevőt vélt, oly mély és őszinte szánalmat ébresztett a mai tárgyaláson, melyről alig tudunk kelősen beszámolni. Hallottuk a tanuktól, hogy a mestelen nyomor mint fojtogatta éveken keresztül, hallottuk, hogy milyen látogatásokat tett valamennyi fertőző nyavalya őt kis gyermekénél. A megjelent orvosok elmondották, hogy mint virrasztott ez a boldogtalan bűnös ember a lázban égő gyermekeknél hosszú éjeken át, miután előbb 13—15 órát talpalt. Ez év február havában a kimerültség őt magát is leverte lábairól, agyhártyagyulladásot kapott, s utána epileptikus görcsöket. Nem volt nehéz elhinnünk egyik kezelő orvosának, hogy eunek az embernek az elméje nem teljesen ép, s hogy jelenségek mutatkoznak, melyek egy kezdődő paralizist gyanítanak. Egy öreg napzámós is eljött Bicskéről tanuságot tenni, hogy Falkai gyermekkorában holdkörös volt, tehát predisponálnak mutatkozott az elmebajra. A törvényszék ezek alapján el is halasztotta a tárgyalást és elrendelte, hogy a vádlott lelkiállapotát a hivatalos szakértők vizsgálják meg.

Kegyetlenül hatott a jelen volt közönségre, hogy Falkai állítólagos elmebajára vonatkozó hosszú fejtegetéseket Falkai jelenlétében tartották meg.

(Tördelmes vallomás.)

Szabó Géza törvényszéki bíró, elnök tíz óraker egy börtönőrrel maga elé hozta Falkait. A terem tele van ügyvédekkel, újságírókkal, az utolsó padban egy sereg postás és táviratkihordó.

A vádat dr. Gal Endre kir. ügyész, a védelmet dr. Vásonyi Vilmos ügyvéd látja el. A kincstárt, vagyis a magyar királyi postát Siket Traján postás és táviratnácós képviseli. Ő vezette annak idején a postai vizsgálót is. Falkai könnyű drap-ruhát, barna, bőrrrel díszített vászoncipőt és firenzei formájú sárga szalmakalapot visel. Tiszteségre és egyszerű a ruházata. Az elnök kérdésre elmondja, hogy harminchat éves, nős, öt gyermek apja, irni, olvasni tud és előélete büntetlen. A tényállás rövid ismertetése után az elnök megkérdezte, hogy bűnösnek éri-e magát?

— Igen, felelt halkán a vádlott.
— Ön, mint levélkihordó volt alkalmazásban és esküt tett?
— Igen.
— Mennyi fizetése volt?
— Négy száz forint évenként.
— Mi volt a kötelessége?
— Pénzes utalványokat kifizetni.
Az elnök fölmutat egy utalványos ívet, amely arról tanuskodik, hogy Falkai a sikkasztás napján utalványokat és pénzesleveleket vett át.
Az elnök: Hány pénzes levelet vett át?
— Nem tudom.
— Ön tizenhatot vett át, de ebből kilencet nem kifizestett. Mit csinált ön ezekkel a pénzes levelekkel és utalványokkal?

Falkai nem válaszol, s csak utóbb, mikor az elnök megkérdezi, hogy mi volt az oka tettének, mondja halkán:

— Családom nyomorban volt.
— Miért vitt el éppen ilyen nagy összeg pénzét?
— Erre nem gondoltam, csak arra, hogy családomon valahogy segítsék.

Az elnök felszólítására most Siket Traján a posta képviselője, kiigazítja azt, hogy Falkai csak fölesküdtött postaszolga volt, akit pénzeslevélhordónak alkalmaztak. Megjegyzi, hogy a pénzeslevelek tartalmát a posta mindenütt megtérítette. Az elnök megemlíti, hogy Falkai László átadott kétezer koronát a nővéreinek, Banisegen Jakabnéknak, amelyet az illető befizetett az állampénztárba. Falkainál találtak harmíncháromezer korona ötven fillért, egy aranylánoról szóló zálogjegyet, végül a zubbonyát és egyéb ruháit. A kincstár kára tehát így jelentékenyen csökkent.

Most Vásonyi védő intézett kérdést Siket tanácsoshoz:

— Van-e arról tudomása, hogy Falkai a kincstártól kölcsönt. előleget vett föl?

— Van 122 forint előlege még most is, amelyet bizonyos részletekben vontak le.

(Betegség.)

A tanu meghiteltetését mellőzték. Darvas Sándor dr. gyakorló orvost a védelem hivatkozására hallgatták ki. Dr. Darvas Falkait és gyermekeit gyógykezelte.

Az elnök: Igaz-e, hogy egyszerre öt gyermekét kezelte Falkainak?

— Igen, öt is ugyanakkor. S engedje meg elnök ur, hogy én, aki öt nagy betegnek tartom, betegségére vonatkozó tapasztalásaimat előadjam.

— Ezt a védő kérdésre teheti meg, orvos ur!
— A betegség pedig öszeptemberben van a mai állapotával. En agyhártyagyulladásban kezeltém és gyermekei ugyanakkor mind betegek voltak. Egyik tüdőgyulladásban, a másik fülbajban szenvedett. Az idén, február elején hírtak hozzá, azzal, hogy elájult. Láttam, hogy hisztéro-epileptikus robama van s brómot és fenacetint adtam neki. Az ilyen bajt gyakran követi a pszichózis lélekzavar. Falkai is, bár láza nem volt, félrebeszél s én beszámíthatóságát már akkor kétségbevettem. Mikor reconvalescens lett, a három heti betegség után az idegek olyan elágyulást észleltem rajta, ami már beieütözik a paralizis határáiba. Fokozott reflexeket tapasztaltam, behunyás szemmel szédült és gyakran elájult.

A védő: Szóval, mi a véleménye Falkairól?
A tanu: Súlyos neuraszteniás idegbetegnek tartom, akin esetleg a paralizis tüneteit észleltem.

Az elnök: Esetleg nem lehet.

— Pozitív tüneteket észleltem.
A védő: Elküldte-e többször önhöz, ha Falkai elájult?

— Többször megtörtént.
— Milyen jellemző tüneteit látta a paralizisnek?
— Az írás kuszáltsága, az arckifejezés elváltozása és feledékenység.

Az elnök fölmutat egy levelet, amelyet Falkai július 12-ikén írt.

— Ez az a kusza írás?
— Nem, de én fölmutathatok egyet, amelyet utóbb írt.

A védő kéri, hogy a tanut megeskessék. A törvényszék ezt eirendeli, s az esküt az eljárás további folyamára halasztja.

A következő tanu, dr. Palmay Lesó orvos két éve kezelte Falkait, s akkor úgy találta, hogy nincs szervi baja, csak a nagy kimerülés döntötte ágyba.

Kürti István bíró: A kimerülés dorbézolásból származhatott?

— Arról szó sem lehetett, mert nálam házfelügyelő volt és szolidnak ismertem.

A védő: Milyen neve volt az ő idegességének?

— Neuraszteniának nevezük mi orvosok.
— Szédült is?
— Néha.

Az orvos ezután elmondja, hogy már nála is rossz sorban élt Falkai, s mikor házából távozott, némi hátralékkal maradt adós, de ezt ez év elejéig teljesen visszafizette.

A tanu megesketik és elboasították.

Ozvegy Szemes Jánosné. Kedves Apollónia napzámós asszony szintén a védelem tanuja. Ismeri Falkait gyermekkorra óta, a mikor iskolába járt.

A védő: Milyen volt akkor Falkai?

— Holdas volt.
— Miből látszott ez?
— Mikor éjszaka aludt, fölkelte álmából és ki akart menni, de elfogta az anyja. En is ott aludtam akkor disznókész idején. Tizenöt éves volt s a baja mindig hoidujalásokról jött rá. Csak az anyja tartotta vissza.

— Mióta tartott ez a baja?

— Négy éves kora óta.

A tanu megeskették.

Falkai János negyvenéves műkertész, a vádlott bátyja, szintén bizonyítja, hogy öcsöse egész férfi koráig holdkörös volt és nyomorban élt. Emlékszik rá hogy öcsöse sokszor éjelt kiment az udvarra és soká tartott ilyenkor, amíg észre tudták írteni.

— Tudta, hogy egyszerre öt gyermeke volt beteg?

— Igen.

— Nyomorban maguk segítették Falkait?

— Nem, mert nekünk se volt módunkban.

A védő: Falkai elbucszott a családjától?

— Nem.

A tanu ezután a védő kérdésére elmondja, hogy Falkai mily nyomorban élt. Családjában folyton betegségek fordultak elő. Mielőtt megeskették, vallomá-

sát kiegészítette azzal, hogy öcsöse még husz éves korában is rendkívül buskomor volt. Néha órákra bezárkózott, regényeket írt és oly furesán beszélt magában, hogy mindig féltették.

A tanu megeskették.

Az elnök (a vádlotthoz): A gyógyszereket maga ingyen kapta a betegesítő pénztárból?

— Igen, de orvost külön hoztattam a gyermekeim kedvéért.

— Mikor határozta el magát a sikkasztásra?

— Véglegesen akkor, amikor a törvényszékhez jutottam.

— Régebben gondolt-e erre?

— Igen, gondoltam, de ilyenkor mindig eszembe jutott hogy husz évig becsületesen éttem, de később már nem tudtam szabadulni ettől a gondolattól.

Az elnök most fölmutatott egy levelet, amelyet Falkainak egy Newyorkban élő rokona írt Budapestre. A rokon így végzi levelét:

— Bizony nektek is jobb volna itt, mint Budapestben.

(Levél az újvilágból.)

Felolvasták azután Falkainak a feleségéhez írt hosszú levelét, amely így hangzik:

Newyork, jun. 25/901.

Szeretett kedves Zsankám és gyermekeim! Istennek véghetetlen irgalmából élveztem ama kéjes örömet, hogy hozzátok levelet intézhetek. Nem mult el nap, hogy Istent imádvá, éretnek ne könyörögtem volna, hogy adjon vissza titeket nekem, kik nélkül élni nem tudnék. Istennek akarata meggyőződöttem cselekedetem ártatlanságában, csak ő tudja, hogy mint jó családapa, csak ezen az uton menthettem magamat szerető hű Zsankám és édes gyermekeim részére. Már egy hónapja, hogy sziveteiktől elszakadtam. Mindennapi imámba úgy téged, édes jó Zsankám, mint szeretett gyermekeimet belefoglalom. Alkomban folyton veletek vagyok, gyermekeim előtt folyton emlegetem, őrizd meg emlékeim nálu, hogy atyjuk kedves maradjon neki. Tudom, hogy szereteted nem enyhült. Őrizd meg azt részemre, hogy eddigi rendületlen büszkeségem ne inogjon. Minden kísértés rám, édes gyermekeinkre gondolva, utasít el, légy büszke hű férjed szeretetére. Megérkezestek lesz életem legnagyobb boldogsága. Regörk gondolva, ajkam önkénytelenül mosolyra nyílik, de szívem észorul jőjjetek, édeseim, forrón szeretősapátok karjaiba, jőjjetek az új hazába, mely jobb jővőt biztosít részetekre, nekem pedig biztos nyugalmat életet. Az egész uton nem volt szükségem okmányra. Ha jőttök, a vonatkoz ne kísérjen benneteket senki. Ha valaki kérdez, találatok kiogást. A pénz nagyobb része folyton Lövingernél legyen. Indulástokról folyton értesítsetek. Ha Newyorkban a szigetén kiszálltok, orvosi vizsgálat alá fogtok jönni, azután a hatóság be fogja vezetni neveteket és származástokat. En Newyorkban foglak benneteket várni, ne féljete, minden könnyen fog menni. Ne tünjék föl nektek veszedelmesnek a dolog inkább mulasztatok rajta. A hatóságunk mutasátok be az ide csatolt cédulát mondjátok be nevemet (a valódit) és lakóamat (Newyork 12 State-str.) vagy levelemnek ezt a részét is megmutathatjátok. A cédulán jelzett Pásztor (pap), H. Berkmeier ügynök, fog majd titeket karjaim közé hozni. Brémában minden pénzeteket vátsátok be amerikai pénzre. Aranyos Zsankám! Arra akarjak figyelmeztetni, hogy a magyar törvények szerint hitvesek között a vallomástétel nem kötelező, tehát meg van az a jogod, hogy réám vonatkozó s terhelő minden fölvilágosítást megtagadjátok, anélkül, hogy azért téged felelősségre vonhatnának. A vasuton csak az én drága Sanyméit kell fizetni. A második osztályon jőjjetek. A hajójegy Lövinger H. és neje, Kun R. Falkai L.-né, Falkai Sándor, Erzsébet, Márta és Ferenc nevre lesz kiállítva. A hajójegyvet ne mutasátok senhol. Brémáig nem mondjátok senkinek sem, hogy Amerikába mentek. Tanácslom, hogy ne a Csömör-uti lakásból induljatok, ott jelentsétek ki magatokat, esetleg Veresre menjete. Adjátok el mindent és ne kelsetek feltűnést. Lövinger váltsa meg a jegyvet. Legyen bátor és ravasz. Brémáig óvatosság szempontjából szükségesnek tartom, hogy a Falkai név ne szerepeljen.

A következő tárgyakat hozzatok magatokkal: Két darab nagy, tetővel ellátott ruhakosarat, fehér és ágyrnemek, vagyis oly tárgyaknak, amelyre Newyorkban szükségetek nem lesz, lakattal ellátva. Hogy ne unokozzatok, hozzatok magatokkal olvasmányokat, egy pár hírlapi közleményt személyemről. Két kiló nyári, egy kiló téli szalmit, 2 kiló cukrot, ötven krajcárért szaloncukrot, 2 liter konyakot vagy pálinkát, két kis koffert. A gyermekek jól legyenek öltözve, legalább öt kiló süteményt, 1 üveg Hoffmann-ösöppet, cukorra esőpögtetve jó gyomrot csinál, egy lótt sonka, sajt, 1 kiló kassai szalonna, 10 darab citrom, 10 darab narancs, az én részemre 1 kiló paprika, mert itt nem termelik, némi kis jatek, 1—2 kis párnát, szappant, fűrlőzőt, fűsít, két, amerikai rokonok címét, egy szipkát tokkal, 2 tajtképpát, az egyik nagy legyen.

En a tengeren közepetűt alatt hajózn háromdik osztályon utaztam. Muszáj volt, mert a tömegben el-férhettem. En sokat szenvedtem és énezttem. Nem voltam semmivel sem ellátva. A hajón gőzzel főztek és nem tudtam enni. A második osztályban jó ételek lesznek. Most pedig hallgassatok meg, hogy mily fényes ravaszággal játszottam ki a hatóságok figyelmét. Nagyon jól mulattam rajta és gratulálám is magamnak. Ismervé téged, bizom benned és tudom, hogy te is ki fogsz fogni azokon a bugrisokból nevet rendörökön.

Az Alkotmány-utcaából kiindulva, a Margit-hídon átmentem, ott már kész levelet részre egy hordárnak adtam. Budakesz felé tartottam a városi zug-

ligerbe s a sűrűségben megváltam a fölöleges borítékoktól és papiroktól, amelyeket egy fa odvába vízbe, falevelekkel takartam el. Mire Budakeszre értem, fokról-fokra (az erdőben) átváltottam. Vilamos-munkás lettem. Ott megébedtem egy koromban, ahol két csendőr is volt. Nem tagadtam, hogy csendőr voltam, fizettem nekik és szerencsés utat kívántak. Itt nevem, mert épp koromban voltunk Korcsmáros József volt, azután Jenő közűség felé vettem utam, mikor Pátytyal egy irányban voltam, átvágtam egy sűrű fenyveserdőn így jutottam a hegység között Terézhez. Ott vacsoráztam és mikor beesteledt, elindultam a pusztá-herceghalmi állomásra, ahol már kopott munkásruhám volt, ékeleten nagykarimájú kalappal és egy bottal. Epp a vonatérkezéshez jöttem, csak György mentem és aludtam. Onnan Bécsig gyalog, mankón sántítva és sötétvörös hajjal és bajuszal. Ezen utam három napig tartott. A Bécsen kívüli erdőszéleken megváltam egyik ismertető jeltől — sajnos — a bajusztól (már meg lehetőségen megnőt azóta), itt beszegődtem (mankó nélkül) marhahajcsárnak (1 forintot kerestem!) és így jutottam Bécsbe. Ott megszőktem gazdámotól. Bejutva a Belvárosba, a balszemem becsuktam és ezen szememet nem nyitottam ki, míg Brémában a hajóra nem szálltam. Egy pillanatra sem feledkeztem meg. Bécsben szükségem volt pihenésre, há elszállásoltam magam egy Pacal nevű öreg, süket özvegyasszonynál. Artur Arner név alatt be is jelentett mint szót. Itt voltam három nap; itt szerettem magamnak honossági bizonyítványt. Eljövetelem azzal indokoltam, hogy kórházba megyek a szememet operáltatni. Bécsig sok csendőrrrel találkoztam, mindig én szólítottam meg őket. Bécsen innen a magyar csendőrök egész hadjáratot tartottak ellenem. Egyik volt oly okos, hogy meg is mondotta, hogy milyen vagyok. Sok szerencsét kívántam neki és ott hagytam.

Bécsben a rendőrkapitánynyal jöttem össze, ez nagyon megnézett, én meg úgy bámultam a sok kitüntetését, hogy maga is mosolygott maflasságon s így nem jött észbe gyanusnak tartani. Legjobban félttem akkor, mikor az állomásra jutottam, hogy tovább utazzam Brémáig. Itt két titkos rendőr és egy egyenruhás ügyelt föl az utasokra. En azonnal észrevettem őket, az egy szememmel igen ügyesen kifürkésztém, hogy engem tekintetre sem érdemesítenek. Brémáig azonban még sem mertem jegyet váltani, hanem Hollandiába Amszterdamiig. Így aztán szerencsésen vonatra jutottam. A többi aztán játék volt. Hogy a vonat Amszterdamba ne vigyen, Hannoverben leszálltam s úgy ültem föl a Brémába vivő vonatra. Ezek voltak utam vezetesebb mozzanatai. Az okmány szerint *Cyrril Vikičky* voltam. Ezzel a névvel is jöttem át Amerikába mint pinócér. Most pedig vezéreljen benneteket Istennek jó akarata, adjon nektek erőt és kitartást az a jó tudat, hogy szerető apátok által szeretetve nemskóra körülövezve lesztek. Isten veletek, ölel, csókol végtelen jó édes apuskátok *László*.

(Elnapolás.)

A levél fölolvása után *Vásonyi Vilmos* védőt tett előterjesztést. Több tanu vallotta, hogy Falkai fiatal korában holdkóros volt, régi kezelőorvosa, dr. *Pálmay* ingerlékenyek és idegesnek mondta, dr. *Darvas*, aki az idén kezelte, súlyos agybaját gyógyította és a paralizis kezdődő jeleit konstátálta rajta. A paralizis nem oly betegség, amely rangosztályhoz van kötve és csak muzemumi igazgatónak szokott előfordulni. Nem szakember, épp úgy, mint a törvénytész és az ügyész sem az, de tartozik a két kezelőorvosnak hittel adni s ezért kéri, hogy Falkai elmeállapotát megvizsgálják. Mert ha igaz, hogy beteg, akkor nem büntető, hanem halálra lehet ítélni, mert akkor számára a büntető levegője halál lesz. Főlelmeti a vádlott lesújtó nyomorát, gyermekei betegségét is s azt véli, hogy ezzel szemben nem elegendő, ha valaki le tudja írni jól magyarul a szökését. Indítványozza, hogy az eljárás kiegészítésül Falkait szakértő törvénytészi orvosokkal figyeltessek meg, másodsorban kéri, hogy Falkai fizikai nyomorának igazolására néhány új tanut beidézzenek.

Dr. *Gál Endre* királyi ügyész ellenzi az elnapolást. A beszámíthatóság kérdése nem vártanul került elő. Minden nagyobb büntetőben elő szokott fordulni, ahol nagyobb büntetés vár a vádlottra. Ellenzi az orvosszakértői vizsgálatot. Nem azért ellenzi, hogy csak ellenze, mert hisz még súlyosabb lenne a vádlottra a szakértők véleménye, hanem mert ő Falkainak föllépésében és viselkedésében nem találja a beszámíthatatlanság nyomát.

A védő kijelenti, hogy ő sem kívánta addig, hogy Falkai eszeállapotát megvizsgálják, míg dr. *Darvas* el nem jött hozzá és ki nem jelentette neki, hogy lelkiismerete készíti, hogy Falkai beteg elmeállapotáról vallomást tegyen. S mivel az igazságszolgáltatásnak nincs gyorsvonalas sebességre szüksége, a vasúti menetrend percekre szóló pontosága itt nem kötelező, a megfigyelésre szükséges néhány héttel késleltetni lehet a bünpör befejezését.

Még dr. *Darvas* eskettek meg, aztán tanácskozára vonult a törvénytész, s elhatározta, hogy helyt ad a védő kérelmének és eirendeli, hogy dr. *Ajay Sándor* és dr. *Moravcsik Ernő* szakértők megvizsgálják a vádlott elmebeli állapotát. A védelem új tanúinak beidézését mellőzte a törvénytész, mert Falkai nagy nyomorát az eddigi eljárásból és egyes leveleiből is megállapítottak látja. A megokolás szerint a törvénytész a kezelőorvos és a tanuk vallomásából elegendő gyanukot talált arra, hogy a vádlott elmebeli állapota megvizsgálásuk.

A kinstár képviselőjének kérésére még kiutalták a Falkainál talált 33.193 koronát. A védő régül szakértőül az elmebeli vizsgálatra Falkai részéről dr. *Szeyer Károly* orvostanárt jelentette be. Ez volt a mai tárgyalás befejező aktsza.

SPORT.

„A baden-badeni nagy díj. Holnap dől el Baden-Baden gypén a régi Jubileum-díj, melyben olyan sokszor játszottak már szép szerepet a mi lovaink. Ezúttal nem fut magyar ló a díjért, s különben is legfejebb 3—4 ló áll szembe a favorit *Semendriával*, szomorúságára a bookmakereknek, akik nem zivesen fogják a reás favorit győzelmét fogadni. *Codoman*, a legkomolyabb ellenfele nem fut, s ha veresség érhető *Semendriát*, úgy ez csak *Slanderertől* telhetnek ki, mely a minap *Royal Majesty* fölött aratott győzelmével igen szép formát mutatott. Még sem valószínű, hogy a francia támadással szemben képes legyen a díjat Németországnak megmenteni.

„Nyári löversenyek. Az Állvány-díj 8000 koronája a legimponálóbb része a holnapi programnak. Hála a kitűnően sikerült teherelosztásnak, előreláthatólag igen szép verseny lesz és nagy társaságot fog a starthoz vonzani. Valószínű indulók: *Sobri* (56 kg. Cleminson), *Da capo* (55½ Bullord), *Quota* (55 Morgan), *Scharbe* (54½ Taral), *Felenas* (53½ Adams), *Karmester* (49½ Prudames), *Verita* (49 Gray), *Kormos* (48 Wilton), *Carmin* (48 Slack), *Marchioness* (46½ Southey), *Corsica* (46 Finan). Ninos egy ló sem az indulók közt, melynek kilátása ne lenne a díjra, de tekintetbe véve az utolsó lormákat, leginkább *Verita*, *Kormos* és *Karmester* mondható a verseny legkomolyabb crackjeinek. Jó társaság fog mérkőzni az istállók díjért *Garáda*, *Ponydassy*, *Fagon* a legjobb klasszist képviselik, ezért közülük is fog előreláthatólag a győztes kikerülni. Az utolsó kétévés verseny ismét elkalmat adhat *Pumas* nagy klasszisanak beigazolására. Legkomolyabb ellenfele *Hans Heiling*. A tipeket holnapra itt adjuk:

I. *Fagon*—*Garáda*.

II. *Peregrinus*—*Glen d'or*.

III. *Verita*—*Kormos*—*Karmester*.

IV. *San Jago*—*Gallati*.

V. *My Lady*—*Mustica*.

VI. *Isabey*—*Mad Girl*.

„A budapesti löversenyek eredményét mindazok, akik nem mehetnek ki a turfra, a Telefon Hirmondó útján tudhatják meg, mert a Telefon Hirmondó kiadott tudósítójának telefonjelentései alapján még a versenyek tartama alatt közvetlenül az egyes futamok után, kétversenyenként részletes tudósítást olvasat fel. A versenyeredményét felolvasására kétszeres riadójellet hívja fel előzetőli figyelmet a beszélő újság.

TÁVIRATOK.

Fiume, augusztus 28. A *Raisky* és társa cégnek Fiume közelében levő gőzfűrésztelpe ma kigyulladt és teljesen legett. A kár meghaladja a nyolcvanezer koronát.

A délamerikai szavak.

New-York, augusztus 28. A *New-York Herald* nak azt jelentik Port of Spainből, hogy a venezuelai hatóságok Coraban fegyvereket találtak, amelyek a menekülő *Riera* venezuelai tábornoké voltak. Azt hiszik, hogy *Coro* vidékén meghiusul a lázadás. *Colomb* ből jelentik a *New-York Herald* nak: Kolumbiából 2000 lázadó tört be Venezuelába, állítólag azért, hogy közreműködjen *Castro* elnök megbuktatásában. Ha ez sikerül, ugyanilyen támadást intéznek Nikaragua ellen is.

Közgazdasági táviratok.

New York, augusztus 28. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban heilyen 8.¼ (8.¼), aug-ra 7.75 (7.79). Novemberre 7.81 (7.86). New-Orleansban helyben 8.¼ (8.¼). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphiában 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsír*: Western Stear 9.15 (9.20). Rohe és Brothers 9.25 (9.30). — *Tengeri irányzata* gyenge. — Szept-re 60.¼ (60.¼). Decemberre 60.¼ (61.¼). — Májusra 62.¼ (63.—). — *Buza* irányzata gyenge. — Píros ősi helyben 76.¼ (77.—). Szeptemberre 75.¼ (75.¼). Októberre 76.¼ (75.¼). Dec-re 77.¼ (77.¼). Májusra 80.¼ (80.¼). Gabona szállítási díja Liverpoolba —¼ (—¼). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 5.¼ (5.¼). Aug-ra 4.75 (4.75). Novemberre 4.90 (4.90). — *Leszt*: Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor*: 3.¼ (3.¼). — *On*: 26.75 (26.75). — *Réz*: 16.¼ (16.¼). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 28. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. Szept-re 69.¼ (69.¼). Okt-re 70.— (70.¼). *Tengeri irányzata* gyenge. — Szept-re 53.¼ (54.¼). — *Zsír*: Szeptemberre 8.82 (8.87). — Októberre 8.90 (8.95). — *Szaonna* short clear 8.80 (8.85). — *Sertéshús*: Szeptemberre 14.17 (14.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

L. V. Fogas kérdés. Nehéz eldönteni a dolgot, — Milyen jelentősége van annak, — kérdezi ön — ha valaki egy képes lapra a bélyeget lerdén ragasztja reá? Illetlenséget jelent ez?

Bizony erre csak képes-levelezők leszavaztatása után lehetne választ adni. De nehézkes és kényelmetlen ez az eljárás. Hát hagyjuk inkább függőben a dolgot. A jövődő századok, valamelyike meghozhatja a megfajtást...

Kis J—m. 1. Szép, fiatal asszony. 2. Nem írni, de rendes polgári neve. 3. Múlttőzassék a nevezetthez fordulni, talán elkallódott az első levele, a székegy oseiédek ügyében az illető nagy buzgósgát fejt ki.

A vasúti tisztviselők memorandumát tartalmazó vasárnapi mellékletünket a Budapesti Napló kiadóhivatala elküldte mindazok címére, akik eziránt megkeresték. Ha véletlenül valaki nem kapta volna meg sziveskedjék ezt felüln tudatni, kérdésének segítségével teszünk eleget, amíg a memorandumot tartalmazó példányokból készlete tart.

S. A. Szülőgy-Somlyó. Ebben a kérdésben a gazdák a sző. Levélét, bár igen érdekes, sajna által mellőznünk kellett, miután az anyagilag érdekelte iparos felolgasá csak zavarólag hatna a disputában.

V. D. Budapest. Nagyon ügyes dolog. Valóságilag újságírómunka. De rémségesen brutális. Ez az oka, hogy nem közölhetjük.

Kaszinó. 1. Igen, fia a nevezetnek. A megkülönböztetés kedvéért bárki használhatja az ifju jelzést, természetesen akkor szokták, ha az idősebbel összetéveszthetnek. 2. Beszélgetés közben használják, nem is helytelen, de nem irodalmi szó.

Sz. S. Zilyom-Brezó; K. F. Balaton-Keresztur; Kaposvári altiszt; Z. G. tisztviselő és tizenkét társa; Miskolci vasutas; Állomás-felvigyázók; Hét altiszt; R. Pécs; Érsekújvár; L. N.; K—z; V. és hat kollégája; H—r és mindazoknak, akik a vasúti mozgalmáról írott cikkeinkért üdvözöltek bennünket, köszönettel viszonzozzuk az elismerésüket. Örömmel adunk hírt az akcióról, szivesen közlöttük az egyes memorandumokat teljes szövegükben, az a kívánság vezeti munkánkat, hogy a mi közreműködésünk is segítse az igazságos ügy sikerét.

S. I. Budapest. Ha valónak talantum, akkor ajánlatos a dolog. Roppant óvatosan kell azonban eljárni, legjobb, ha a zenekadémiában jelentkezik fölvelelre, itt megvizsgálják és megmondják, hogy a továbbképzés célra vezető-e. Ami a másik kérdésről illeti, teljesen egyéni dolog az, némelyeknek árt, viszont másoknak használ; az orvos persze eldöntheti minden egyes esetben a kérdést.

h—ri. Budapest. Cikke érdekes és tanulságos, de inkább szaklapba való.

B. J. Nagy-Kanizsa. Abból a számból nekünk is csak egy van a bekötött példányaink között. Egyéb-ként az említett cikk abban a könyvben megvan, megrendelheti Sachs és Pollák (Andrássy-ut) antikváriusoknál.

180472. 1. Azok a példányok már nem kaphatók. A karácsonyi könyvpiacra azonban kötebe gyűjtve megjelennek *Nógrádi László* említett tárcái. 2. Azonos, a szolnoki gimnázium tanára.

Rimaszombat postabélyegzővel dr. *Singer Leó* tanárjelölt címére hozzánk (mint lapunk munkatársa számára) egy levelezőlap érkezett. A levelezőlapot küldője visszakaphatja, mert a címzettet, aki sohasem volt a *Budapesti Napló* munkatársa, nem ismerjük.

Hlv. Törvényről itt nem lehet szó. A műfordítás mindenesetre kövte az eredeti formában is, a szabadabb fordítás megtür egnyemely változtatást. A nevezett német költőtől engedély nélkül is fordíthat.

Kassai előzető. 1. Összes alapvi: sgait és szigorlatait kitüntetéssel kell lennie. 2. Nem ismerjük. 3. A kritikai nem. — *Ábrányi Emil* március 16-ikére írott költeményei a Magyar Könyvtárban jelentek meg, megrendelheti 30 fillérért a Lampel Róbert (Andrássy-ut) cégnél.

Kíváncsi. Ilkik, de nem mindig célszerű. Baj lehet a dologból.

Ph. M. Szent-Gotthard. A címe: Tűzoltó-utca 9. (Fehér-Kereszt lencsház.) Ugyanaz.

Cs—ó. 1. Nem rendes és nem belső. 2. Ha alkalmas, közöljük a versét.

H. H. Nagyvárad. A Népszínház titkári hivatalában levélelbeli kérdésére megadják a kellő fölvilágosításokat.

W. M. 1. Persze hogy létezik. 2. Nem ítélnék meg.

D. J. Körös-Krizevác. Múlttőzassék megírni, milyen okmányokról van szó.

F. E. Nádudvar. Artatlan és kedves mot volt az, amely akkor a fővárosban el volt terjedve. Tendenciát nem lehet abba belemagyarázni.

Ujpesti előzető. Forduljon ügyvédhez, követelesét annak rendje és módja szerint érvényesítheti.

G. A. J. Öngyilkossági kísérletet követett el a valy, de megmentették.

K. G. Szesvete. Ha közölnek, hiába mondaná el annak idején. Ilyen könyv Mehnér Vilmos kiadásában jelent meg két koronáért kapható.

Csáthy. A Chevra kadisa hivatalos helyisége, VI., Laudon-utca 3. szám alatt van.

KÜLÖNFÉLEK.

Szánom, bánom...

Olyan nagyon vig a lelkem,
Mint ha — sírni volna kedvem;
Tintát, tollat félredobni
S könnyes szemmel mosolyogni,
Hajdinárom! szánom, bánom
Eltemetett ifjúságom.

Nem az vagyok, aki voltam,
Fele uton megbottottam
És hogy aztán hova-merre?
Rábízam a végzetemre —
Hajdinárom! szánom, bánom,
Hogy nem magam dirigálom.

Az étellel nem törődtem,
Magam fölött élcelődtem!
Tréfának komoly vagy, élet,
S komolyan ki vesz ma téged?
Hajdinárom! szánom, bánom,
Bolond dolog volt, belátom.

Szerettem és nem szerettek:
Ez volt átka életemnek
Két bársony szem csillogása,
Aranyos haj villogása...
Bűneimet szánom, bánom,
Hajdinárom!
Csak ez egyet nem sajnálom.

Makal Emil.

A nők dohányzása.

— Női dohányzó kúpék. —

Egy angol statisztikus, aki rendkívül érdeklődik a dohányzó hölgyek iránt, kimutatta, hogy Angolországban, Franciaországban, Hollandiában, Írországban, Svédországban a hölgyek három ötödérére, Németországban, Magyarországon, Ausztriában, Olaszországban a hölgyek több mint kétötödérére dohányzik. Mindezek alapján elérkezettnek látja az időt arra, hogy a hölgyeknek dohányzó kúpékat tartassanak fenn. Angolországban és Franciaországban be is adtak már a legelőbb vasuti fórumhoz kérvényt ebben a dologban, s a legerősebb megokolás az, hogy a dohányzó hölgyek utazás közben egyáltalán nem tudnak lemondani a füstölésről és így a női kúpékban dohányoznak.

Az orosz hölgyeknek legkeserveesebb nélkülözni a dohányzást; a muszká arisztokrácia hölgyvilágának üthető része szenvedélyes dohányos, s ezek a hölgyek nemesek cigarettát szívnak, hanem egészen erős szivarokat is. Sőt a kurtaszaru agyagpipát sem vetik meg, azt az agyagpipát, amiből az ír nők az ő kuba-dohányukat szívják. Dimitri Voronov hercegnő például a legerősebb havanna-szivarokat szívja, amelyek-

nek darabja tizenkét forintba kerül. Külön az ő számára kezeli ezeket a szivarokat a Bock és Társa cég. Hogy Voronov hercegnőnek milyen kedves a dohányzás, azt eléggé bizonyítja a cárnéval való esete. Amikor a cárné, aki ellensége a dohányzásnak, bevonult Pétervárra. Voronov hercegnő udvarhölgy volt. A cárnő borzalommal vette tudomásul, hogy összes udvarhölgyei hívei a nikotinélvezetnek és hogy Voronov hercegnő vezet ezen a téren. A cárné válaszlátt engedett neki, hogy vagy a dohányzástól mond le, vagy az állásáról. A hercegnő nem sokat gondolkodott, hanem otthagya az udvart.

Mellin hercegnő szívja egész Oroszországban a legjobb regálákat, amelyeket az Upman-cég készít, darabját körülbelül hét forintjával. Katusev és Urosov hercegnő Oroszország leghíresebb pipázó hölgyei. Az összes nagyhercegnők és maga az övezgy császárné is szenvedélyes dohányzók. És mivel a cárné sehogy sem boldogult a dohányzó nagyhercegnőkkel, s az udvarhölgyekkel, a óár végre a segítségére jött, de ő már nem tiltotta el végképpen a dohányzást, hanem csak a szolgálat alatt.

Krisztina spanyol királynénak is meg volt a maga kalandja a dohányzó nőkkel. Amikor Alionz király az osztrák hercegnőt mint feleségét haza vitte, a fiatal királyné borzadva tudta meg, hogy az udvarhölgyek dohányoznak. Rögön rábirta az urát, hogy rendelettel tiltsa meg a dohányzást az udvarhölgyeknek azzal a szigorú paragraffussal, hogy akit dohányzáson érnek, azt elbocsátják. Két hónap mulva a király bejelentette a királynénak, hogy ha a rendeletét érvényben tartják, akkor csakhamar az udvarképes családok köréből nem kerülnek ki a kellő számú udvarhölgyek, mert a sok elbocsátás miatt nem igen akarnak a főri hölgyek az udvarhoz jönni, mivel a legjobb társaságok hölgyei nagy gyönyörűséggel szívják a sajátkezüleg sodort „Papelitot”, amelyet aranyzsepkácskákban az utolsó száí dohánygy végigélveznek.

A spanyol udvarnál manapság is maguk sodorják a hölgyek a cigarettát. Maga Krisztina régenskirályné is cigarettázik — úgy mondják, hogy a fiával, XIII. Alionzival ő kedvelte meg a dohányzást — s a korzón az előkelő spanyol hölgyek vidáman cigarettáznak, sőt akadnak a középosztályból hölgyek, akik szivaroznak is. Nagyon elegáns divat az arany-cigarettá-készítő gépecske. A spanyol vasuton egészen rendes dolog, hogy a hölgyek füstölnek.

A hölgyek dohányzásának divatja már nagyon régi Spanyolországban, Írországban, Portugáliában, Hollandiában, Svédországban, Norvégiában és Amerikában. A tizenhetedik században Balde Jakob, a jezsuita pap hiába prédikált ellene s mikor Amsterdamban is fellépett s az asszonyokat ostorozta, akik „a csokolódzásnál dohánytól szaglanak”, akkor az amsterdami asszonyok meglesték és csunyan el-

páholták. Amikor a papságnak sikerült is néhány országban a nők dohányzása ellen tiltó rendeleteket kieszközölni, ezek csak addig maradtak érvényben, amíg olyan miniszter nem jött, akinek a felesége dohányzott. Ma dohánykúpékat kérnek ezekben az országokban a nők számára.

Franciaországban XIV. Lajos alatt hosszúszerű pipából volt divatos a dohányzás, ma a cigaretta és a szivar uralkodik. Thea-cigarettával is próbálkoztak a francia hölgyek, de az még elviselhetőlenebb. A francia polgári családokban parfümözött cigarettákat szívnak. Eugénia császárné tíz cigarettát szívott el naponként s követték példáját természetesen az udvarhölgyei is.

A fejedelmi hölgyek közt mint dohányzók ismeretesek Kőburg hercegnő és Stefánia főhercegnő, gróf Lónyay Elemérné is. A belga királyi leányok még hazulról hozták a cigarettát iránt való szeretetet.

Cigarettáznak a színésznők is. Sarah Bernhardt azt tartja, hogy a dohányzó nők még vonzóbbak a férfiakra nézve. Yvette Guilbert az tartja, hogy a dohányzás szükségesség és pedig úgy a férj szekaturái ellen, mint annak a kimutatására, hogy a nők is el tudják zavarni füsttel a gondjaikat és bosszúságukat. Rejane asszony egyáltalán nem tudja megérteni, hogy vannak emberek, akik csudálkoznak, hogy a nők is élvezetet találnak a dohányzásban.

— Magyar fia levele Délafrikából. A délafrikai angol hadseregben szolgál ifjabb Propper János is, a kirándulások szervezéséről ismert Propper M. János igazgató fia. A kalandos természetű ifjú most a következő érdekes levelet intézte a Nagyvárad Naplóhoz Cape-Townból, az angolok főhadiszállásáról:

Cape-Town, 1901. augusztus 3.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Valamikor megígértem, hogy fogok írni b. lapjának. Hogy ez ideig nem írtam, annak az az oka, hogy tíz hónapja a tűz-vonalon vagyok és onnan nem szabad írni és ha ir is ember, nagy cenzurának van alávetve. Ma este ismét megyek vissza a tűz-vonalra 7-8 hónapra, mert a háború még el fog tartani legjobb számítás szerint is egy évig, ha a boerok elfogadják is a békefeltételeket, pedig itt azt senki sem hiszi. Mert ma a boerok ügyei nagyon jól állnak, jobban, mint valaha. Nagyon kezdenek mozogolni és lelkei a Fokortonyban és ha ez a főkeles egyszer megtörténik, úgy az angolok soha sem nyerik meg ezt az igazságtalan háborút. Hogy ez a háború igazságtalan azt ók is tudják, csak hogy az egyik része beismeri még, a másik nagyobb része éri, de tagadja, mert nekik hasznót fog hajtani. Az nem igaz, hogy a boerok oty kegyetlenek, nem akarom én egyik fél partját sem fogni, (mert én magam is megoszlok: az egyiké az erőm, a másiké a szívem), de sok tekintetben azok, akik itt a civilizált utóri akarnak lenni, kegyetlenebbek és igazságtalanabbak, mint maguk az úgynevezett parasztok. Itt ma úgy számítják, hogy a

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

A követ helyeslőleg intett s a sólymász nyomban futtatta is, hogy hozza gyorsan a kocsi. Skrzetuski akkor már nem ügyelt rájuk, ő csak a fiatal leányt nézte, aki szemérmesen sütötte le szemét a mohó, ostromló pillantás elől. A kozák-arcu asszony pedig pergő nyelvvvel beszélt.

— Fizessen meg az isten a jószágukért urak. Most már csak arra kérem önöket, hogy töltsék a mai éjszakát nálam, fiam társaságában, mert Lubnieg bizony jó járás még. Roslogiban lakunk, én Kurcewic-Buly's herceg özvegye vagyok, ez a fiatal leány azonban nem az én gyermekem, hanem az idősebb Kurcewicé, a férjem bátyjé. Árva s mi viseljük gondját. Fiam otthon maradtak, mi ketten Tserkassyban jártunk, a szent szűznek áldoztunk. Hazafelé igyekeztünk, mikor ez a baleset ért...

Még tovább is ontotta volna a szót, de megérkeztek a Skrzetuski katonái s a követ kísérete s velük a koci is. Skrzetuski kíváncsian kérdezősködött.

— Nagyságod tehát Kurcewic Wassili herceg özvegye?

— Dehogy, tiltakozott erélyesen, szinte mérgeesen a kérdés. En Konstantinnak az özvegye vagyok, ez a lány pedig Helena, a Wassili gyermeke.

— Óh, Wassilról ma is sokat beszélnek még Lubnieben. Bátor katona volt, s Mihály herceg meghitt embere.

— Sohse jártam még Lubnieben, felelté kissé gögösen a hercegnő, semmit sem tudok a

katonai életről, ami pedig a Wassili későbbi cselekedeteit illeti, hát azokról jobb hallgatni.

Helena lehorgasztotta fejecskéjét e szavakra. Mint a dérütött virág, úgy állott ott. Skrzetuski megszánta.

— Ne legyen igaztalan, nagyasszonyom. Igaz ugyan, hogy Wassilnak, akit a könnyen-hívó nép elítélt, menekülnie kellett, de később kiderült az ártatlansága, amit ki is hirdettek mindenfelé. S amilyen igaztalan volt a meghurcoltatása, olyan fényes volt a nevének a megdicsőítése is.

A hercegnő éles tekintetét vetett Skrzetuskára. Szúrós, sötétzöld szemében fölépott a harag lángja, de nem mert szembezállni véle. A kapitány megjelenésében, fiatalága dacára is, volt valami föltétlen tiszteletet parancsoló komoly méltóság, ez elhallgattatta. Helenának rontott tehát.

— Nem illik, hogy a gyermek hallgatózzék, amikor az atyjáról beszélnek. Inkább utánanéznél a podgyászunknak!

Skrzetuski ajánkozott, hogy majd segít neki s kettősben indultak a kocsi felé. S ime, most fölnyíltak a lecsukott szemek s reátétek Skrzetuskára, aki úgy érezte, mintha édes, langyos napsugár simogatná az arcát. S meg is színlát a lány és hangját nagyobb gyönyörrel hallgatta a kapitány, mint a legandalítóbb muzsikát.

— Hogyan köszönjem meg önnek, lovag, hogy atyám nevének, amelyre saját rokoni is gyalázatot szólnak, oly nemesen védelmére kelt? Mint kúntt a pusztnán a hó: úgy olvadozott a Skrzetuski szíve.

— Kisasszony, isten látja a lelkem, hogy a maga köszönő szaváért a tűzön is átrohannék, hogy odaadnám érte minden csópp véretem. Ilyen nagy jutalmat meg sem érdemel az én csekélyke szolgálatom. Igen, sóvárgok e jutalom után, de úgy érzem, hogy sok és nagy szolgálattal kell azt kiérdemelnem. De hát elfogadják-e szolgálataimat?

Biborvörörsre pirult a hercegisasszony, meg-

zavarodott s halotthaloványra vált megint a színe. Kezével eltakarta az arcát s bánatosan szólt:

— Lovag, szerencsétlenül lennél belé.

Skrzetuski remegett az izgatottságtól. Közlebb húzódtott a lányhoz s úgy susogta lázasan.

— És ha úgy is lenne és ha az isten meg is verne miatta: kérlek, térdeimen kérlek, engedj, hogy néked szolgálhassak.

— Hiszen csak az imént láttál meg. Még nem is ösmersz.

— Alig láttalak meg, már meg is ösmertelek. Az egész világ idegen most már nekem s érzem, hogy a szabad katonából rabszolga lett és pedig a jó isten akaratából. A szerelem nyíla szívembe vágott, édes mérgét boldogan érzem. Oh, tegnap lehetetlennek hittem volna ezt.

— S amit tegnap magad is lehetetlennek hittél, az ma már valóság volna?

— A végtelen idő tanuskodik majd mellettem, hercegnő. Különbözn tekinthet az arcomra: olvassd le róla, hogy igazak-e szavam?

És megint fölnyíltak a lecsukódó szemek és reátétekintett az ifjú férfias arcára, s találkoztak nemes indulattól égő tekintetével. Biborprósság önté el megint a leányt, de nem fordítá el tekintetét attól a másik tekintettől. Boldogság áradott ki mindkettőtől, s a másikuk szemén át szívőkig ért a hulláma. Így nézték egymást hosszan és érezték és tudták, hogy egymásnak rendelé őket a véget, s ujjongva köszönték lelkeik egymást.

A hercegnő durva, mély hangja adta csak vissza józan eszméleteket. A kocsiakra fölrakták már a podgyászt s a követ, mint jónévelés lo-vag, a saját kényelmes kocsiját engedte át a hölgyeknek. Skrzetuski is lovára ült s a menet megindult. Esteledett már. A Kahamlik kiöntött vize aranyos és rózsás színt jászott a bueszó napsugárban. Főnn az égen rózsálló báránnyel-hők usztak, amelyek lassan alább-alább szállot-tak, mintha befeléáradtak volna már a hosszú légi utba s aludni vágnának ók is. Skrzetuski ott üge-tett a hercegleány oldalán, hallgatagon. Nem volt bá-torsága, hogy folytassa a megkezdett beszélgetést

boeroknak van együttvéve 20.000—25.000 emberük és ezzel szemben van itt 200.000 emberen felüli hadsereg jól felszerelve. Hogy oly kevés eredményt érnek el és napról-napra visszahanyatlanak, ez előttem megfoghatatlan. A boer csapatok kis csapatokra vannak felosztva, 150—200 ember, csak Bothának és De la Rei-nek van 4000—5000 emberes menő serege és egy pár ágyúja. De La Rei főhadiszállása a Valéba, a rothenburgi hegyeken van és ugyancsak hozzáférhetetlen, jól el van látva élelmiszerekkel, fegyverrel és öszkekötéssel tart fent a kisebb kommandókkal. Ő a legjobb katonájuk ma a boeroknak és az egyedüli, akit az angolok respektálnak és aki minden körülmények között megállja a helyét, sokkal nagyobb számú ellenséggel szemben is. Nem szalad el, mint a többi.

Emberei szabadságszeretőbbek, akik mindannyian el vannak szánva a legvégsőkéig: küzdeni vagy meghalni a szabadságért. Május hónapban a Dixon generális hadtestével voltunk a rothenburgi kerületben. A lakosság a tanyákról mind megszökött, hogy hírül hozták nekik, hogy jönnek az angolok és ahol az angolok keresztül jöttek, ott minden felégették, mint nálunk a tatarok. Délben éppen egy farm-házhoz jöttünk és itt volt az ebédidő. A törzskar betéret egy háza, amit egy pár órával azelőtt hagytak el a boerok és csak egy kis fiú volt ott, egy 6—7 éves. A generális elé vezeték.

— Hol az apád?
— A frontban (tűzvonalon).
— Hol az anyád?
— Elment az apám után ma reggel.
— Hát te hogy kerültél ide?
— En kint voltam madarat iogni és az anyám meglátta magukat, elszaladt és engem itt hagyott.
Egy tiszt a tőzskarból viccből megkérdezte a kis fiút:

— Hát te is boer vagy?
— Igen, én is úgy akarok élni, mint egy boer és meghalni, mint egy boer.
A tiszték ugyancsak összenéztek erre a válasza, a generális meg is kérdezte:
— Hát erre ki tanított?
— Hát ki más, mint az anyám.
— No, fiám, én viszlek akkor téged Johannesburgba, vitellek, mint egy boert.

Egyike mostanában a legnagyobb útközletnek, amiben én is részt vettem, a viaktonteni 1901. június 1-jén, ahol vesztettünk 2 ágyut, 312 halottat és sebesültet, 700 foglyot és egy nagy couwayt, hetven tüzéskert; a boerok veszteség 87 halott és sebesült és 3 foglyot. És a háború így folyik változó szerencsével és ennek soha sem lesz igy vége. Mert a boer nem támad, csak akkor, ha valamire szüksége van és akkor ha támad, tiz eset közül kilenceszer sikerül is neki hozzá jutni, amire szüksége van. Más-különbön csak védekeznek. En most a dél-afrikai könnyű katonaságnál szolgálók, mint tisztihelyettes és még szerződésben van egy évre. Ha az letelek, akkor haza megyek. A jövő levelemben le fogom írni a De Wet után való vadászatot, amely teljes öt hónapig tartott és a vége az lett, hogy a De Wet szétverte az öt üldöző Knox generális seregét éppen akkor, mikor az angolok Londonban azt hitték, hogy De Wet kézrekerült.

Kérem legyen oly jó és küldjön egy pár magyar újságot nevemre Cape-Town Post-Resztant vagy az osztrák-magyar konzulhoz. Innét fogják nekem továbbítani, mert semmilyen idegen lapot nem enged-

nek be Transvaalba. Tiszteletem a nagyváradi ismerősöknek. Maradok igaz tisztelője.

Ifj. Propper János.

† Az aganos tragédiája. Egy erdőfelügyelő mesélte el szomorúan az alábbi vidám történetet:

— Pompás szarvast löttem a minap. Csodaszép aganosca volt s ami tő, ritka beeset köleszőntt neki, hogy az egyik foga el volt törve s a jobb sarokban ferdén újra kinőtt. Boldogan vittem haza zsákmanómat s több más aganoscsal együtt odaadtam a falubeli esztergályosnak, hogy tartóra illeszse. Néhány nap múlva ragyogó ábrázattal állított be az esztergályos s elhozta az aganoscot. De én sehogyssem ismertem rá az én ritka becüt aganosomra. Mire az esztergályos önértzetesen vigyorgott s így szólt:

— Ugy-e, nem ismeri meg? Pompásan sikerült. Magam sem ismerném meg, hogy melyik volt a görbe.

— Szerencsétlen, hát mit csinált?
— Letűrészeltem s egyenesre csiszoltam, jól beenyveztem; úgy tart az, hogy no! S az egészért csak egy koronát számítottok.

Hogy a naiv esztergályos mit kapott a korona helyett, azt mindenki elképzelheti.

† A darab hőse — a zenekarban. Scarborough tengeri fürdő színházában hangos derültséget keltett egy váratlan jelenet, amely szerencsére baj nélkül végződött, de könnyen végzetessé válhatott volna. A darab hőse járt olyan szerencsétlenül, hogy belebukott a zenekarba. Florodát adták s annál a jelenetnél, mikor a szerelmes nagyon is tolkodóan közeledik szíve választottjához, úgy hogy az ellőki magától, az imádottat ábrázoló hölgy úgy találta oldalba lökni imádóját, hogy ez a lámpákon keresztülesen belebukott a zenekarba. Ez a természetes játék persze óriási hahotát keltett. Csak az a szerencsétlen flótás ijedt halálra, akire a hős ráesett. S éppen az volt a szerencse, mert a terjedelmes testű flótás ellensúlyozta az esést. A színészek semmi baja sem lett s hatalmas tapsvihar közben táppszakodott föl és az előadás zavartalanul folyt tovább.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A budapesti kereskedelmi kamara jelentése.

Ámbár az ország kereskedelmi és iparkamarái a kereskedelmi miniszter intenciójához híven mostanában rövidebbre fogják évi jelentéseiket, mindazonáltal a budapesti kereskedelmi és iparkamara ezuttal is vaskos kötetben számol be az elmúlt 1900-ik esztendő gazdasági állapotairól. A jelentést Fritz Péter, a budapesti kamara kiváló tudású és zajtalan munkájában kitünő titkára állította össze. készítette is leg-

java részében és hálára kötelezte vele mindazokat, akik alapos, tárgyilagos és tanulságos képet keresik a magyar gazdaság egy évi történetének ügy, ahogy a fővárosi közgazdasági életének tükrében jelennek meg. Az ország vezető kamarájának ez a jelentése arra vall, hogy a kamara éber figyelője a gazdasági állapotoknak, tanító és irányjelző is és Fritz Péter, aki e munkát hivatásához képest óriási részben végzi, föltöttebb gyarapította már is igen sok érdemét e komoly és jelentékeny beszámoló közrebocsátásával.

Postahajózatok Passzau és Budapest között. A Dunagőzhajózási-Társaság postahajói a nyári menetrend szerint naponként közlekednek Passzau, Linz, Bécs, Pozsony és Budapest között és a Duna mentén a legkényelmesebb és legolcsóbb utazási alkalmat nyújtják. A körutazási forgalomban érvényes vasúti menetjegyek a párhuzamosan haladó hajút használatára is jogosítanak. Szeptember 1-től fogva a linzbécsi postahajó már 8 órákor reggel megy Linzből Bécsbe és a bécs-pozsonyi helvi már 4 órákor délután indul lefelé a bécs-weissgräber állomárról. Öt állomásán a személyszállító hajók már többé nem kötnék ki.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítői üzlet jelentése.) Utóbbi jelentésünk óta a szállóipiac helyzete némileg javult, amennyiben a nagy készletekből több nagyobb tételt már megvásároltak. A szállótorlódás mindazonáltal még egyre tart és valószínűleg csakis az utóbbi napokban volt eszékére vezethető vissza, hogy a hozatalok nem voltak oly rendkívül nagyok, mint pár nap előtt. A kínálat még mindig nincs összhangban a kereslettel; az árak pedig változatlanul a következők: fehér és piros chasselas 23—26, oportó 20—26, mézestehér 28—28, passatuti és muskotály 40—56 korona 100 kilogrammonként minőség szerint. — A régebbi tételek értékesítése csakis alacsonyabb árak mellett eszközölhető. — Oszli barack 28—46 fillér, magbaváló 18—44 fillérral volt értékesíthető különként. — Alma kilója 16—24, körteé 10—20, szilvái 10—14 fillér minőség szerint. — Görög dinnye száza prima minőségű 12—18 korona, turkesztáné 5—6 korona. Cantaloup 5—6 korona minőség szerint. A dinnyetörölés már megszűntnek látszik és a régi, már megpuhult szállítványok nagy része már ellett. Tojásban az újlet hangulata szilárd. Prima jó friss árú kereset és ajánjuk a szállítást. Prima alföldi 58—60, erélyi 56—58 korona eredeti ládánkint. — A vaj üzlet kielégítő. Ia teavajért 1.70—2.10, lözövajért 1.20—1.40 koronát fizettek különként. — Tehén- és lipői turé teljesen el van hanyagolva és afaulatoknak tartjuk a szállítással a gyümölcsidény elmúltáig szünetelni. — Hus csakis helyi vágású került a piacra. — Hasiakban az üzlet kiesvny. — Nyulat keveset szállítanak és tulajdonilag aprókat Szép nagy nyulakat keresnek a vevők és darabjért 2.50—2.80 koronát fizetnek, az aprók ára 1.—1.60 korona. — Fogoly párja 1.40—1.80, fácán 4.—4.40 korona páronként.

Szészarak. A konungens nyersszesz ára Budapestben pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Böcsben 41.80 korona pénzben, illetve 42.20 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-fővárosi sertés-konzumvásár argyezése 1901. évi augusztus 28 Készlet 174 darab. Erkezett 878 darab. Összesen 1042 darab.

idegenek füle hallatára, közömbös szavakkal pedig nem akarta lehúteni ajkainak szerelmes tűzét. Szívét oly boldognak érezte, s feje kábult, mintha tüzes bort ivott volna. Most már gyorsabban haladtak, s a csöndet csak ritkán zavarta meg a lovak horkolása, s a kengyelek esőrége. A szolgák azonban unatkoztak, s dalolni kezdtek. Valami méla oláh dalt danolászta, de azt is abbahagyták, amikor Longinus ur belékezdett rendez esti szent zsolozsmájába. Közben egészen besötétedett, a csillagok is kigyultak, s a moosarabokból sűrű fehér köd szállott föl. Eppen egy erdőhöz jutottak, amikor lödöbögés hallatszott s öt lovat toppant elébök. A hercegnő fiai voltak, akik egy négylovas hintót is hoztak magukkal. A hercegnő rájuk kiáltott:

— Jertek csak fiaeskaím! Már nincs ugyan szükségünk reátok, mert ezek a derék lovagok segítettek rajtunk. Uraim, szives jóindulatotokba ajánlom a fiaeskaímat, Simont, Jurat, Andrást és Mikolajt — meg azt az ötödiket is, aki, ha nem esal ebben az átkozott sötétben a szemem, a Bohun fiam.

Helena ijedten huzódott vissza a kocsiába.
— Köszöntlek anyám! Köszöntlek Helena, mondta az ötödik lovak.

— Bruhun fiam, én édes sólymom, honnan jössz? A csapatodtól? Hozott az isten! szolt hozzá a hercegnő. Azután többi fiához fordult.

— Hajlójatok meg a katona urak előtt, vendégül látjuk őket ma éjjel Roslogiban. Nemes ur mindakettő, az egyik követ, a másik Jeremiás herceg kapitánya. Nem is tudom, hogy finom udvari ételkehez szokott inyök beéri-e majd a mi egyszerű szegényes főztünkkel.

— Mi bizony csak katonakonyhán élünk. De rólatok az a hír járja, hogy az aszaltotok a hercegéné is gazdagabb.

— Az volt talán a régi jó időkben, hanem az már nagyon régen volt. Wolhyniában és Lithvániában ma is élnek még Kurewiciek, akik dungszagdagok, de azok — hogy az isten büntesse meg őket a szivtelenségökért — hallani sem

akarnak a szegény rokonokról. Az urak ne várjanak szegény házuktól valami fényes vendég-látást. Hogy szives lesz: azt ígérhetem. Sok tölünk nem telhetik, mert ez a kis birtok ad enni öt fiannak és Helenának is.

Skrzetuski eszálkozva hallgatta, mert Roslogiról az a hír járt Lubnieben, hogy egyike a legnagyobb nemesi birtokoknak, s hogy különben is a Helena atyjának, Vassilinnak a tulajdona. Szerette volna megtudni, hogy mi módon jutott a szép darab föld a Konstantin özvegyének a kezére. Óvatosan tudakozódott tehát:

— Nagyasszonyomnak öt fia van?
— Ot. Erősek voltak mind az öt, mint az oroszánok. De a legöregebbnek, Vassilinnak kiszúrták a bialogradi pogány kutyák a szemét. Ráment szegénynek az esze is. Ot őrizem odahaza, Helena velünk van ugyan, de ő is csak szomorúságot szerez nekem.

Skrzetuski figyelmét nem kerülte el az az éles, fitmáló hang, amelylyel a hercegnő az unokahugáról szoltott. Mellét szinte feszítette a düh, s szitkozódni szeretett volna, de amikor Helenára tekintett, s látta, hogy a leány arcán, melyet a reávetődő holdfény még sápadtabbá tett, könnyek peregnék, az ijedtség elnémította. Szinte nyögve kérdezte azután a leányt:

— Mi bajod? Miért sírsz?
A hercegnő azonban hallgatott. Skrzetuski óvatosan körülnézett. Az özvegy hercegasszony a követtel beszélgetett, biztonságban voltak. Oda-hajolt tehát Helenához, s szerelmes gyöngédséggel szolt hozzá.

— Nem viselem el a könnyeid látását. Szólj, hátha segíthetek a bajodon, hiszen minden esőp véretem kiontanám a megvigasztalásodért.

E percben egy lovas férközött melléjük. Paripája szinte félretaszította a kapitányét. A suttogásnak persze vége szakadt és Skrzetuski dühösen fordult hátra, hogy rendreutasítsa az odatolakodót. Megismerte nyomban, Bohun volt. Kihívóan, szemtelen gúnynyal nézett a kapitányra s szeme úgy villogott, mint az éhes farkasé.

Skrzetuski nem tudta, hogy mire vélje a dolgot. Erélyesen szolt rá Bohunra:

— Talán át akarsz szurni a szemeiddel? Mi bajod velem?

Nem kapott feleletet s a két szem merően nézett rá továbbra is. Most már különös nyomatékkal mondta:

— Ha ugy gondolod, hogy sórték van itt: két összecsapó kardpenge majd szikrákat gyújt. S ha ugy gondolod, hogy keskeny itt az ut két-tök számára, hát lovagolj bele a pusztába, ott tágasabb a hely.

— Elkotródj a koci mellől! — szolt végre Bohun.

Skrzetuski nem habozott soká. Válasz helyett a kengyelbette lábával olyat rugott a Bohun lovának a szügyébe, hogy az állat fájdalmas nyerítéssel ugrott félre. Lovasa azonban nyomban visszarántotta s már nekirontani készült ellenfelének, mikor parancsoló erővel fölhangzott a hercegasszony szava:

— Bohun! Maradj békén!
Szavának csodálatos hatása volt. A dühöngő férfi visszafordította lovait s a kocii tulsó felére került, ahol a hercegasszony erélyes hangon korholni kezdte:

— Mi jutott az eszedbe? Most nem vagyunk Perejeslawban, vagy a Krimben, hanem Roslogiban! Erre jó lesz ügyelned! Most ügess előre és mutasd nekünk az utat, mert még eltévedünk a sűrűben.

Skrzetuski dühét elfojtotta a kíváncsiság. Hogy Bohun belé akart kötni, az kétségtelen — de hát miért? Okot legalább tudtával nem adott rá. Most egyszerre észbe kapott: a hercegnő miatt! Igen, hiszen Helena arca halotthalavány volt, fehérebb, mint a vásznak s remegett az izgalomtól és a félelemtől.

Bohun után nézett, de az már messzire el-lovagolt. A hercegasszony, aki aggódva leste a távozását, most megkönnyebbülten sóhajtott föl.

(Folytatása következik.)

Eladatott 824 darab. Maradt 228 darab. Napí árak: 120-180 kilogramm sulyban 90-93 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 88-93 koronáig, 320-380 kgr. sulyban 88-92 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 86-88 koronáig. Malac --- korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, augusztus 28.

Ma élénkebb volt a vételkérző és kedvező hangulat mellett tartott áron 32.000 métermáza buza került eladásra.

Rozs változatlan.

Zab szilárd, 5 fillérrel magasabb.

Eladatott:

Buza. Uj. Tiszavidéki: 500 mm. 80-5 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 05 ... 500 mm. 79-7 k. 8 K. 05 f., 150 mm. 81 k. 8 K. 05 l., 400 mm. 79-5 k. 8 K. 07 1/2 f., 650 mm. 79-3 k. 7 K. 80 l., 500 mm. 79 k. 8 K. --- l., 1000 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. --- l., 800 mm. 79 k. 7 K. 9 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. --- l., 300 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78-7 k. 7 K. 90 l., 200 mm. 78-3 k. 7 K. 90 l., 200 mm. 78-5 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 78-5 k. 8 K. --- f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 92 1/2 f., 400 mm. 78-5 k. 7 K. 95 l., 60 mm. 78-5 k. 7 K. 85 l., 40 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f. (6) 1000 mm. 78-5 k. 7 K. 95 f., 1500 mm. 78 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 78-4 k. 7 K. 90 f. sárga, 500 mm. 78 k. 7 K. 90 f. 300 mm. 78 k. 7 K. 87 1/2 f. felső, 100 mm. 78 k. 7 K. 85 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 l., 500 mm. 78 k. 7 K. 95 l., 300 mm. 77-5 k. 7 K. 77 1/2 f., 200 mm. 77-8 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77-8 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 85 l., 100 mm. 77-8 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 95 l., 200 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 90 l., 200 mm. 76 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

Szarvasi: 2300 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f. Felsőmagyarországi: 400 mm. 79 k. 7 K. 80 f. Fehérmegyei: 200 mm. 78-4 k. 7 K. 90 l., 1000 mm. 77 k. 7 K. 87 1/2 f., 1000 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 500 mm. 76-2 k. 7 K. 70 f. Kalocsai: 190 mm. 75 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 90 l. Bácskai: 200 mm. 75 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 90 f. Pestvidéki: 150 mm. 79 k. 7 K. 75 l., 400 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 300 mm. 77-7 k. 7 K. 70 l., 200 mm. 77-5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76-7 k. 7 K. 45 l., 250 mm. 75-5 k. 7 K. 60 f.

Ó-buza. Tiszavidéki: 100 mm. 74 k. 7 K. 55 f. Szarvasi: 1200 mm. 78-2 k. 8 K. 12 1/2 f. Raktáraru: 1000 mm. 76 k. 7 K. 77 1/2 f. Miná három hónapra. Rozs: 200 mm. 6 K. 62 1/2 f., 100 mm. 6 K. 62 1/2 f., 100 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 60 l., 400 mm. 6 K. 57 1/2 f., 300 mm. 6 K. 57 1/2 f., 100 mm. 6 K. 57 1/2 f., 300 mm. 5 K. 55 f. Arpa: 950 mm. 5 K. 75 f. Zab: 200 mm. 6 K. 75 f., 100 mm. 6 K. 72 f., 200 mm. 6 K. 60 l., 200 mm. 6 K. 60 l., 100 mm. 6 K. 60 l., 100 mm. 6 K. 57 1/2 f., 200 mm. 6 K. 50 f.

Készpénzes mellett. A kézzárú hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for Buza, Kiló, K.-10l, K.-ig, and prices for various types of grain like Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Bácska.

Table with columns for Egyéb gabonafélék, Kiló, K.-10l, K.-ig, and prices for items like Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Kócsa.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek: Buza októberre 7.93-7.92-7.94-7.93-7.92, Apriáisi buza 1902. 8.34-8.33-8.34-8.35-8.34, Rozs októberre 6.68-6.70, Zab októberre 6.82-6.83-6.84, Tengeri szeptemberre 5.17, Májusi tengeri 1902. 5.08-5.09-5.10, Augusztusi repece ---

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for Buza októberre, Apriáisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri szeptemberre, Májusi tengeri 1902., Repece augusztusra and prices.

Délután fél 5 órákor zárul:

Table with columns for Buza októberre, Buza áprilisra, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri szeptemberre, Májusi tengeri 1902., Repece augusztusra and prices.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde, a tegnapi esti zárathoz viszonyítva csaknem változatlanul nyílt meg, az alaphangulat még mindig csendes és az irányzat gyenge maradt; csak Osztrák Hitelekbe és Államvasutakban volt élénkebb vételkérző. A zárlat csendes.

A helyi értékek piaca teljesen változatlan. A déli tőzsde, kedvezőbb külföldi árfolyamokra és helybeli vételekre, megszilárdult. A vezető értékek 3-4 korona áremelkedést értek el.

Valuták és ércváltók tartottak. Az előtőzsde: csendes.

Közlöttek: Magyar hitelrészvény 639.--640.50. Osztrák hitelrészvény 627.75-632.--. Államvasuti részvény 627.--631.75 korona.

A déli tőzsde: emelkedő. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 641.--642.--. Osztrák hitelrészvény 631.50-638.75. Államvasutak 630.50-631.--. Koronajáradék 92.82-5.--. Déli vasut 89.-- korona.

Forgalomba került tovább: Regálé kárt. kötvény 100.--. Angló bank 238.--269.--. Kereskedelmi bank 2435.--2445.--. Magyar aszalt 220.--. Salgótarjáni 563.--564.-- korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 634.--. Magyar hitelrészvény 64.--. Leszámlító bank 424.--. Kímamurányi vasmű részvény 446.--. Osztrák-Magyar államvasut 630.--. Közúti vasut 572.--. Villamos vasut részvény 284.-- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ártípusokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar --- korona, vörös aprószemű --- korona, vörös erdélyi --- korona, vörös búsági --- korona, középszemű --- korona, nagyszemű --- korona, Disznószir: budapesti 50.50-51.-- korona, vidéki --- korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki --- korona, városi 4 darabos 43.50-44.--, korona, 3 darabos 45.50-46.--, korona, lüstitű --- korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.--12.25 korona, 120 darabos ---, korona, 100 darabos 13.25-13.75 korona, 85 darabos 15.--15.50 korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50-11.--, korona, 100 darabos 11.75-12.25 korona, 85 darabos 13.25-13.50 korona, Szilvaiz: sávómiai 19.25-20.--, korona, szerbiai 17.75-18.25 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, augusztus 28. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A Newyorkból érkezett kedvező hírek dacára az üzleti forgalom nem emelkedett. Jelentékenyebb üzleteket csak a búzára kötöttek.

Jegyzetek: Buza ősze 8.07-8.06, buza tavaszra 8.49-8.51-8.50, rozs ősze 7.06, rozs tavaszra 7.35, zab ősze 6.66, zab tavaszra 7.--, tengeri szeptember-októberre 5.45, tengeri május-juniusra 5.39, tengeri július-augusztusra 5.42-5.44, repece augusztus-szeptemberre 14.20-14.30 korona. Zárlat: Rozs ősze 7.05, tengeri szeptember-októberre 5.43.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén valamivel szilárdabb az irányzat, különösen aranyjáradékban. Déli tőzsde élénken indult. Zárlat tartott.

Bécs, augusztus 28. (Magyar értékek szárlata.) 4%-os aranyjáradék 118.55. Liza és szegedi kölcsön sorsjegy 145.25. Magyar vasuti kölcsön ezüsten 100.40. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.40. Magyar eszámítóló-és puszváltóbank ---. Rímamurányi vasműrészvény 4/5.--. Magyar koronajáradék 92.90. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.40. Magyar hitelbank részvény 639.--. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegy 175.--. Kassa-oderbergi vasuti részvény 362.--. Magyar kereskedelmi bank ---. Magyar cukoripar ---.

Bécs, augusztus 28. (Osztrák értékek szárlata.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.75. 4%-os osztr. aranyjáradék 118.85. 1860-os sorsjegy 140.10. Osztrák hitelrészvény 396.50. Angol-osztrák bank 268.50. Bécsi bankegyesület 444.--. Osztrák-magyar

bank 1660.--. Déli vasut 87.--. Dunagőzhajózási részvény 781.--. Dohányrészvény 283.--. Császári és királyi arany 11.30. Német bankváltók 117.10. 4 2/3%-os ezüst járadék 98.60. Osztrák koronajáradék 95.00. 1864-iki sorsjegy 211.75. Osztrák hitelintézet részvény 629.50. Unionbank 532.--. Osztrák Länderbank 401.50. Osztrák-magyar államvasut 630.--. Elhavölgyi vasut 475.--. Alpesi bányarészvény 415.50. 20 frank. arany 19.02. Londoni váltóár 239.40. Bécsi Tramway Litt B. 239.--. Bécsi Tramway Litt A. 245.--. Lipót kohó ---. Az irányzat csendes.

Bécs, augusztus 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 633.50. Magyar hitelrészvény 640.--. Angol-Osztrák bank 268.50. Bécsi bankegyesület 444.--. Union bank 532.--. Länderbank 402.--. Osztrák-magyar államvasut részvény 630.--. Déli vasut 87.50. Elhavölgyi vasut 476.--. Északnyugati vasut részvény 446.--. Dohányrészvény 284.--. Rímamurányi vasut 446.--. Alpesi bányarészvény 415.50. Májusi járadék 98.75 Magyar korona járadék 92.90 Török sorsjegyek 98.50 Német birodalmi márká 117.12. Napoleon d'or 19.02.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 28. (Tőzsde tudósító.) A tőzsde eleinte csöndes, de meglehetősen szilárd volt, különösen bányá- és bank-értékekben, részint utímőredezésekre, részint a bécsi tőzsde javulására. Járadokek nagyon csöndesek, de ártartók, csak kínai papírok gyöngyösek. Vasuti részvényekben ma is megakadt a forgalom, kanadai és transvaali részvények gyengültek. A második tőzsdésóránban a bányáértékek gyengültek, egyébként nem változott a helyzet. Utímőredezések 2 2/3%-os. Magánleszámlítási kamatláb 28 2/3%.

Berlin, augusztus 28. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék ---. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.50. Elhavölgyi vasut ---. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák-magyar államvasut 134.90. Kassa-oderbergi vasut ---. Bécsi váltóár 85.90. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.10. Alpesi bányarészvény ---. Disconto-Commandit 174.30. Altalanos villamosság Edison 178.10. Gelsenkircheni 170.80. Laura-kohó 182.--. 4 2/3%-os ezüstjáradék 99.--. 4%-os magyar aranyjáradék 99.90. Osztrák hitelrészvény 199.40. Déli vasut 21.60. Károlyi Lajos vasut ---. Orosz bankjegyek 216.80. 4%-os új orosz kölcsön 95.90. Török dohányrészvény ---. Olasz járadék 98.90. Magyar hitelbank ---. Dynamit Trust 150.40. Harpeni 151.75. Az irányzat szilárdabb.

Berlin, augusztus 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 99.90. Magyar koronajáradék 93.90. Osztrák hitelrészvény 197.75. Osztrák-magyar államvasut 134.50. Déli vasut 21.60. Északnyugati vasut ---. Elhavölgyi vasut ---. Orosz bankjegy készpénz 216.45. Buschtiehradi ---. Orosz bankjegy ---. (Ultimo) Lombard ---.

Frankfurt, augusztus 28. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 99.10. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.30. Magyar koronajáradék 94.--. Osztrák-magyar bank 119.80. Déli vasut 21.90. Elhavölgyi vasut 121.--. Londoni váltóár 204.22. Bécsi bankegyesület 112.10. Villamos részvény 122.--. 3%-os magyar aranykölcsön 84.20. 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.95. 4%-os magyar aranyjáradék 99.90. Osztrák hitelrészvény 198.80. Osztrák-magyar államvasut 135.--. Északnyugati vasut 117.40. Bécsi váltóár 853.--. Párisi váltóár 81.--. Unio bank ---. Alpesi bányarészvény 212.--. Az irányzat szilárdabb.

Frankfurt, augusztus 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 198.50. Német bank 193.60. Disconto 173.90. Berlini kereskedelmi bank ---. Gelsenkircheni ---. Harpeni 150.80. Laura-kohó ---. Olasz járadék ---. Nyugodt.

Hamburg, augusztus 28. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.75. 1860. sorsjegy 134.75. Déli vasut 21.50. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.75. Osztrák hitelrészvény 199.40. Osztrák-magyar államvasut 134.75. Olasz járadék 98.50. 4%-os Magyar aranyjáradék 99.50. Az irányzat szilárd.

Páris, augusztus 28. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut ---. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.40. Osztrák Länderbank ---. 3%-os francia járadék 101.60. Ottoman bank 528.--. 3 1/2%-os francia járadék 101.62. Alpesi bányarészvény ---. Déli vasut ---. 4%-os magyar aranyjáradék 101.90. Párisi bankrészvény ---. Olasz járadék 98.60. Francia törleszt. járadék ---. Osztrák földhitelezési részvény 1212.--. Török dohányrészvény 316.--. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 28. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízóti sertések ára: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 82-84 fillér. Öreg közep (páronkint 300-340 kilogramm terjedő sulyban) --- fillér. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 90-92 fillér. Fiatal közep (páronkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 90-92 fillér. Fiatal könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 90-92 fillér. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) --- fillér. Közep (páronkint 240-280 kilogramm sulyban) --- fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) --- fillér. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) --- fillér. Közep (páronkint 250-320 kilogramm terjedő sulyban) --- fillér. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) --- fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) --- fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) --- fillér. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 89-91 fillér. Közep (páronkint 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 87-89 fillér. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 87-89 fillér.

S e r t é s i l e t s z á m 1901. augusztus 26. napján volt készlet 45.355 darab. --- 1901. augusztus 27. napján teljhajlatott --- darab. 1901. augusztus 27. napján elszállítottatott 423 darab 1901. augusztus 28. napjára maradt készletben 44.933 darab.

Napirend.

Napirend. Csütörtök, augusztus 29. --- Római katolikus Ker. Ján. fej. --- Protestáns: János fej. --- Görög-orsz.: (augusztus 16.) Diomed. --- Zsidó: Elul 14. --- Nap ké: 5 órákor. --- Nyugszik 6 óra 20 perckor. --- Hold ké: délután 5 óra 57 perckor. --- Nyugszik: reggel 4 óra 24 perckor. --- Holdtölte délután 9 óra 21 perckor.

Minden azó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

HÍRMEGJELEK

A hirdetések díjmentesen ad folvilágosítást a kiadóhivatall: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásért ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Breuer nővérek... Engelmann József...

Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület... Jelenlétekor... Vost íróképző részvételség...

VIII. ker. Zene-conservatorium József-körút 51. (Baross-utca mellett)...

Valódi székely lenyopátok... Jégi alap... Kötöny szabóné...

A ki hegedűt... Zongorák... Tízjátékok...

Használt férőruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót...

Urasági butoré... eladók és veszők... Pollák N. Ignác...

Franka Pál könyvkereskedése... Jambrikovits dohányzódóje...

Veszek... Papirkereskedőség... Keresek...

Gázfűtők... Cipőraktár... Joghallgató utmutatója...

Karlócazi csemegeszőlőt... Kötöny szabóné... Tanár jelelt...

Singer-varrógépek... Zongora... Kereskedő...

Teljes ellátás!... hordókat... Stumpf Károly...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Fischer J. D. hirdetői iroda... Goldberger A. V. hirdetői iroda...

Nevelőintézet... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Hentes üzlet... Instruktor... Szőlő...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Mezei Antal hirdetői iroda... Schwarcz József hirdetői iroda...

Okl. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész... Minden körülkötél...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Mezei Antal hirdetői iroda... Schwarcz József hirdetői iroda...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...

Sikráry Samu hirdetői iroda... Kernerberg Rozália...

Nevelők... Okt. Izs. tanítóintézet... Irógép műszerész...

Nevelők... Egy 3-ik reáliskola... Egy 3-ik reáliskola...

1510 c-telék... Elegáns butorozót... Csemegeszőlőt...

Kövevény korai vénség!... Vadászfegyverek... Kerékpárokat...

Bejárát a Dohány-utca... Kerékpárokat és akasztásokat... Kerékpárokat...

Magyar kir. Államvasutak Gyors- és teherautak hálózata...